

Előfizetésre felhívás URAMBÁTYÁM

VII. évfolyamára.
Az új negyed küszöbén felhívjuk a humornak minden kedvelőjét, hogy előfizetőink díszes sorába álljanak. Lapunk célja: tartózkodván minden politikai és társadalmi pártoskodástól, humoros elbeszélésekkel és versekkel, adomákkal és szellemes ötletekkel mulattatni a közönséget.
Képeinket továbbra is Jankó rajzolja az ifjabb művész nemzedék legkiválóbb tagjaitól támogatva.

Az előfizetés ára:
aprílistól június végeig ... 2 frt.
aprílistól szeptember végeig ... 4 frt.
aprílistól december végeig ... 6 frt.

Az előző évfolyamokból is áll még néhány példány rendelkezésünkre, melyet új előfizetőink egyenként 4 frtért megrendelhetnek.

Az Urambátyám kiadóhivatala.

KWIZDA FER. JÁNOS,
osztr. esz. és kir. és román kir. udv. szállító, kerületi gyógyszerész Kornenburgban, Bécs mellett.
Évek hossza során át jónak bizonyult, fájdalom csillapító házi szer, a **köszvény-, csusz- és idegbajoknál**
Kérjük a védjegyre ügyelni s határozottan **KWIZDA-féle közzvény-folyadékot kérni.** — Kapható valamennyi gyógyszerárban. — Főraktárhelyiség Magyarország részére: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 12. sz.

Horgony-Pain-Expeller.
Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölést csúsz, közzvény, tagszagatás stb. ellen legjobban ajánljuk a t. cz. közönség figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszerárban kapható.
Csak horgonnyal valódi!

Legjobb és Leghíresebb
Pipero Hőlgypor
La VELOUTINE
Külsőleges Risper
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

PARIS
GRANDS MAGASINS DU Printemps
NOUVEAUTÉS
Ingyen és Bérmentve
küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogust a nyári évadra.
Megkeresések czimzandók:
JULES JALUZOT & Co
PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a Printemps orias raktarán levő szövetek mintái, árat és fajt lehetőleg meghatározni kérünk.
Expeditio Magyarország részére portómentesen 25 franktól kezdve.
Vámmentes küldemények föltételei a Catalogusban. Továbbító-és vámkezelési házunk: Salzburgban, Mozartplatz, 4.
Levelezés Magyar nyelven.

SZÁVOSZT ALPHONS
Budapest, Arany János-utca 11. sz. a.
Legjobb gazdasági és kerli magvak.

REGEDEI
TISZTA ALKALIKUS SAVANYU-VIZ
legjobb asztali és üdítő ital
kipróbált gyógyszer köhöges, torokbetegségek, gyomor- és hólyaghurtnál.
Főraktár: Budapesten, Lipót-körút 21/a.

Nincs többé fejfájás!
D. GÖTZ MIGRAINE-PORA
huszonöt év óta egyoldalu, ideges, rheumászertű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtott, mit több ezerre menő köszönet-nyilvánítás bizonyít. Utolsó időben a **MADRIDI UDVAR** feltűnő eredménnyel használta. 1 doboz ára haszn. utasítás. 2 frt. 1 kis próba-doboz 1 frt. Eredetiben kapható **Fáykiss József** nagy **Kristófor** cz. gyógyszerárban Budapesten, továbbá **Török Józsefnél**, király-nicza Postai megrendelések azonnal eszközötteknek.

VÉGHLESI
VERA FORRÁS
Hazánk legtisztább, legolcsóbb és legjobb szén-savdús, égvényes savanyuvize, Véghes-Szalotán, Zólyom. mindig friss töltésben kapható a budapesti főraktárban: **Erzsébet-körút 56. szám alatt**, továbbá fűszerüzletekben és vendéglőkben! Telefon összeköttetés. Számos raktár a vidéken.

Melyik lapra fizessünk elő?
Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

EGYETÉRTÉS,

a mely az új évvel immár 26-ik évfolyamába lépett.

Ez a magyar olvasó közönség legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alapossága és sokasága, rovatainak változatosága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették népszerűvé. A kormány körében előforduló eseményekről az Egyetértés olvasói értesülhetnek első sorban. Az országgyűlési tárgyalásokról a leg részletesebb, tárgyilagos hí tudósítást egyedül az Egyetértés közöl. Bármely párthoz tartozék is a képviselő, beszéde az Egyetértés-ben a legerjedelmesebben közöltek. Ez az óriási terjedelmű lap egyszerre két homlokegyenest ellenkező irodalmi célt szolgál, mert naponként megtalálja benne a család, a hűgylvilág, a maga szép-irodalmi olvasmányát a világirodalom legkitűnőbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárcázásokat legjobb íróinktól, divattudósítást Párisból stb., ugy, hogy nincs szépirodalmi lap, mely az Egyetértés-neg e rovatával a versenyt kiállhatná.
S ezzel szemben ott van az Egyetértés-neg oldalaakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jólértesültség tekintetében utóélettelennak van elismerve a magyar sajtóban. Egyik legfőbb érdeme az Egyetértés-neg, hogy az események ösmertetése körül soha semminemű tekintetektől sem hagyta magát befolyásolni, s mint teljesen független lap fölötté áll minden pártérdeknek és csak az igazságot szolgálja. Az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű országgyűlési tudósításainak is mindenkor a párttekineteken felülemelkedő részrehajlatlanság szerezte meg a közönsé-

merést, mely abban nyilvánul, hogy az Egyetértés olvasói között minden pártból találunk híveket.
Az Egyetértés gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdasági közönség, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az Egyetértés kereskedelmi s tőzsdéi tudósításainak bőségével a többi lapok már föl sem veszik a versenyt. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két évtized óta tudja már, hogy az Egyetértés-ben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s e miatt az Egyetértés ma már nélkülözhetetlenné vált, mint a hazai kereskedelmi, ipar- és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezérlapja. Üzleti dolgokban az Egyetértés a legjobban informált lap Magyarországon.
A rendes rovatokon s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közölt bő tudósításokon kívül végre csak az Egyetértés három speciális rovatát említhetjük meg, melyek országos hirre tettek szert. Ezek az Irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság, melyek mindegyike egy-egy szaklapot képes pótolni. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az

„EGYETÉRTÉS“-re
melynek előfizetési ára: egy hóra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 forint. Az előfizetési pénzek az Egyetértés kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérment. küld.

Az Egyetértés felelős szerkesztője és kiadó tulajdonosa: **Csádvolszky Lajos.**

Az Egyetértés kiadóhivatala: Dalszínház-utca 1. szám. (Az operaházzal szemben).

14. SZÁM. 1892. BUDAPEST, ÁPRILIS 3. XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 12 frt, a melyből a Vasárnapi Ujság 8 frt, a Politikai Ujdonságok 4 frt. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt, a Politikai Ujdonságok 4 frt. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5 frt, a Vasárnapi Ujság 2 frt. Külföldi előfizetőknek a postailag meghatározott viteldíj is eszandandó.

COMENIUS ÁMOS JÁNOS.

JUBILEUMI ünnepekben túlságosan is gazdag korunkban is méltán feltűnést keltethetett az a sok ünnep, melyet a múlt hó végén Budapesten s az ország számos más városában rendeztek Comenius Ámos János születésének háromszázados évfordulója alkalmából, tehát oly férfiú tiszteletére, ki teljesen idegen, s hazánkban csak rövid négy évig tartózkodott, s kinek nevére a művelt közönség nagy része is ma már csak homályosan emlékezett.

Az ünnepek e nagy sorozatát a közművelődés ügyének barátjai s első sorban a tanítók rendezték, igazi hálával emlékezvén meg arról a történeti alakról, ki maradó alkotást keveset hagyott maga után, mert működése — szerencsétlenségére — abba a gyászos korbba esett, midőn a harmincéves háború s más zavarok földúlták Európa békéjét, de a kinek munkái a teremtő lángész nyilatkozatai, s eszméiben üttörő bajnoka oly eszméknek, melyeket mai szerencsésebb korunk a nevelés és közművelődés reformeszméi gyanánt hirdet s a művelt közönség nagy részét ellenmondás nélkül, a népek boldogságának előfeltételei közé sorol.

Pedagógus volt Comenius, a legelső mindannyi régi reformerek közül, kiknek eszméi a mai kornak is megfelelnek. Az ő korában, midőn még teljes erőben volt a középkori könyvtudakosság, mely a gyermekeket és ifjakat majdnem kizárólag gépies szótanulással nevelte, ő volt az egyedüli, ki a nevelés valódi föladatait fölismerte, azok érdekében igaz lelkesedéssel fölszólt. Eszméi annyira modern jellegűek, hogy

ha azokat megvalósítania is lehetett volna, az emberiség talán egy századdal előbb jutott volna el a műveltségnek arra a fokára, a hol jelenleg van. Így, hogy csak egy pár eszméjét emeljük ki, melyeknek jelentőségét a pedagógiával tüzesebben nem foglalkozók is könnyen megérthetik, ő volt az első, ki az akkor kizárólagosan uralkodott

latin nyelv helyett az anyanyelven való oktatást sürgette; ő volt az első, ki a leccék tanulása mellett az ifjuság testi nevelésének fontosságát hangsúlyozta; az első, ki az iskolai kor kezdete előtt az anyaiskolák eszméjére, a ma annyira felkarolt kisedővő-intézetek alapjára gondolt; az első, ki szavak értelmetlen tanulása ellenében a tárgyak szemléltetését, az önálló községi iskolák létesítését, a real és human irány egyesítését sürgette, — mindamennyi egy-egy nagy korszakalkotó eszme, melyeket magában a nevelésben is csak egy vagy kétszáz év múlva valószínűleg meg oly nagy alakok, mint Rousseau, Pestalozzi és Fröbel. Ezek a nagy reformerek s a velük együtt működött ezrek ma már természetesen sok tekintetben oly magas fokra emelték a nevelés tudományát, hogy Comenius terveze a részletekben elavultnak tartható; de kétségtelen, hogy ennek dacára hálátlanul kell emlékezni erre a szellemi óriásra, mert nem tisztán a törpe érdeme az, ha óriások vállára állva messzebb lát, mint amaz óriás.
Az a szomorú végzet, mely meggátolta, hogy Comenius elveit rögtön életbe lépjenek, nyomasztólag hatott az ő egész élete pályájára is. Hosszu időre terjedő élete a nyomorúságok és szenvedések láncolata. Bujdosónak kellett lennie csaknem folytonosan, s ha mindamellett ily nagy eszméket terjesztett, és majdnem másfél száz művet írt meg, részben igen terjedelmes műveket: nagysága még fényesebben tűnik fel előttünk, utódot előtt, annál inkább, mert a nagyhirű tudós gyenge testalkatú és sokat betegeskedő ember volt.
Comenius 1592-ben márczius 28-án született Nivnitz

COMENIUS ÁMOS JÁNOS.
„Didactica Opera” című munkája czimlapja után.

morvaországi községben, mely közel volt hazánk határszéléhez, Magyar-Bród szomszédságában. Valódi nevét nem is tudjuk, a Comenius név a kor szokása szerint latinított neve Komna morva városnak, a honnan atyjá eredt. A szlávok ma is Komenszkynek hívják őt. Atyjáról is csak sejtjük, hogy molnári volt, és az bizonyos, hogy a cseh-morva-testvériséghez tartozott, mely 1457 óta mint a huszíták újból feléledt gyülekezete terjedt el a vidéken. Korán elvesztette atyját s bár valószínűleg jelentékeny vagyon maradt rá, a gyámok lelketlen-sége folytán Comenius is ugyanoly sorban részesült, mint a nevelés másik nagy úttörő voltak ennek az iskolának tanárai.

Mindamellettt egyáltalán nem volt itt sem boldog élete a már öregebb Comeniusnak. Már beköszöntött beszédevel, melyben a magyar nemzet elmaradottságát s a sárospataki iskola hiányait emlegette, ellenszenvet keltett maga iránt néhány egyházi férfiú előtt s ez az ellenszenv csak növekedett, midőn saját felekezeti-ének mystikus kegyes vallásosságát, mely azonban a formák tekintetében mindig engedékeny volt, a sárospataki «vaskalapos» theologusok merevségével ellentétbe helyezte. De ellentétbe jött a gyulafehérvári fejedelmi udvar férfiával is, kik a császárral szemben a kockázatos politikát kárhözválták, míg Comenius sohasem mulasztotta el az alkalmat, hogy a hazáját és a morva hitfelekezete elnyomó bécsi császári udvar ellen ingerelje a magyarokat s e mellett, mint pietista, némileg vallásos rajongásra is hajlandó volt s igaz hittel gyámolította volt tanulóitársának, Drabiciusnak, hírhedt jóslatait, melyek egyesben arra ösztönözték a Rákóczyakat, hogy kezdenék támadást a császár, illetőleg a Habsburg-ház ellen, s a protestáns fejedelmeket egy nagy koalícióban egyesítsék, s a lengyel királyt megbuktatván, II. Rákóczy Györgyöt emeljék a lengyel trónra. Comenius 1654-ben eltávoztván Erdélyből, e céljainak előmozdítása végett a fejedelmek számára «*Gentis felicitas*» című művet is írt, melyben a magyar nép történetét és szenvedését esetelvé, egyenesen felhívja a fejedelmet, hogy a magyart szabaddá és függetlenné tegye. Ugyanebben a művében a magyar nemzet számos baját sorolja elő s a többek között azt is, hogy a magyarok között nincs magyar nyelvű iskola. A nagy tevékenységű és őszinte beszédű reformátor ily nyilatkozatok által sok irigyet és ellenséget szerzett magának s midőn legfőbb pártfogója, Rákóczy Zsigmond, korán elhunyt, nehézzé vált helyzete s önmaga igyekezett megszabadulni Sárospatakról, annyival inkább, mert hitte, hogy most már külföldön a béke helyreállása folytán sikeresebben működhetik hitsorsosai érdekében.

Rövid ideig való tartózkodása hazánkban természetesen nem sok eredményt gyökerezthetett meg. De lelkesedett tanítványai közül több működött az ő szellemében s különösen Ladiver Illés, ki később az eperjesi iskola reformátora lett s Comenius tankönyveit az összes magyarországi protestáns iskolákban meghonosították s azok közül a «*Vestibulum*» és «*Ianna*» Debreczenben egész 1741-ig, az «*Orbis pictus*» (Festett világ) Sárospatakon egész 1830-ig rendes tankönyv volt. Ezt az utóbbi művet, mely egyik legelterjedtebb munkája, Sárospatakon írta meg s hogy mennyire kedvelték a magyarok, mutatja, hogy hét külön magyar fordítását ismerjük, melyek közül a legutolsó 1842-ben jelent meg. A mű pedagogiailag is fontos, mert az emberi ismeretek összességét tárgyalja szemléltető képekkel s így a ma is általában elfogadott nevelési rendszer első megvalósítása. E mű Comeniusnak Magyarországból eltávoztása után 1657-ben és Nürnbergben jelent meg, de azért Comenius az abban levő 152 képet a latin és német elnevezések mellett magyar aláírásokkal is ellátta.

A sárospataki iskolától Comenius 1654 június 2-án bucsuzott el s visszatért Lisszába. De Lisszán sem maradt el soká. 1656-ban a svéd-lengyel háborúban elpusztult a város s Comeniusnak könyvei és iratai ismét elégtel. Köztük pansophikus rendszeréhez 30 év óta gyűjtött becses jegyzetei. Az öreg tudós Hollandiába menekült, hol hitsorsosai, kik a szabad hazába menekültek, nagy tisztelettel fogadták s püspöküknek tették meg, de anyagi helyzete folytán nyomozást volt. Egy vagyonos hollandi tisztelgője négy nagy folio kötetben kinyomatta

tantervet és szemléltető módszert alkalmazott, iskolai színházat rendezett be, a könyvtár meg-nagyobbította s hozzáférhetővé tette, két száza-dyon át lényegileg változatlanul megmaradt iskolai szabályokat szervezett, tankönyveket íratott s — a mit talán legelőször kellett volna említenünk, — ő, az idegen eredetű tudós, hozta be legelőször a magyar nyelvet az alsóbb osztá-lyokba is, mint tanylevel. Valóban méltán elmondhatjuk, hogy az akkor már száz éve fennállott sárospataki iskolának Comenius valódi újtájeremtője volt, habár vele egyidejűleg igen sok jeles ember, többek közt Tolnai Lajos, Tofaeus Mihály, Baczonj Menyhért és mások voltak ennek az iskolának tanárai.

Mindamellettt egyáltalán nem volt itt sem boldog élete a már öregebb Comeniusnak. Már beköszöntött beszédevel, melyben a magyar nemzet elmaradottságát s a sárospataki iskola hiányait emlegette, ellenszenvet keltett maga iránt néhány egyházi férfiú előtt s ez az ellenszenv csak növekedett, midőn saját felekezeti-ének mystikus kegyes vallásosságát, mely azonban a formák tekintetében mindig engedékeny volt, a sárospataki «vaskalapos» theologusok merevségével ellentétbe helyezte. De ellentétbe jött a gyulafehérvári fejedelmi udvar férfiával is, kik a császárral szemben a kockázatos politikát kárhözválták, míg Comenius sohasem mulasztotta el az alkalmat, hogy a hazáját és a morva hitfelekezete elnyomó bécsi császári udvar ellen ingerelje a magyarokat s e mellett, mint pietista, némileg vallásos rajongásra is hajlandó volt s igaz hittel gyámolította volt tanulóitársának, Drabiciusnak, hírhedt jóslatait, melyek egyesben arra ösztönözték a Rákóczyakat, hogy kezdenék támadást a császár, illetőleg a Habsburg-ház ellen, s a protes-táns fejedelmeket egy nagy koalícióban egye-sítsék, s a lengyel királyt megbuktatván, II. Rákóczy Györgyöt emeljék a lengyel trónra. Comenius 1654-ben eltávoztván Erdélyből, e céljainak előmozdítása végett a fejedelmek számára «*Gentis felicitas*» című művet is írt, melyben a magyar nép történetét és szenvedését esetelvé, egyenesen felhívja a fejedelmet, hogy a magyart szabaddá és függetlenné tegye. Ugyanebben a művében a magyar nemzet számos baját sorolja elő s a többek között azt is, hogy a magyarok között nincs magyar nyelvű iskola. A nagy tevékenységű és őszinte beszédű reformátor ily nyilatkozatok által sok irigyet és ellenséget szerzett magának s midőn legfőbb pártfogója, Rákóczy Zsigmond, korán elhunyt, nehézzé vált helyzete s önmaga igyekezett megszabadulni Sárospatakról, annyival inkább, mert hitte, hogy most már külföldön a béke helyreállása folytán sikeresebben működhetik hitsorsosai érdekében.

Rövid ideig való tartózkodása hazánkban természetesen nem sok eredményt gyökerezthetett meg. De lelkesedett tanítványai közül több működött az ő szellemében s különösen Ladiver Illés, ki később az eperjesi iskola reformátora lett s Comenius tankönyveit az összes magyarországi protestáns iskolákban meghonosították s azok közül a «*Vestibulum*» és «*Ianna*» Debreczenben egész 1741-ig, az «*Orbis pictus*» (Festett világ) Sárospatakon egész 1830-ig rendes tankönyv volt. Ezt az utóbbi művet, mely egyik legelterjedtebb munkája, Sárospatakon írta meg s hogy mennyire kedvelték a magyarok, mutatja, hogy hét külön magyar fordítását ismerjük, melyek közül a legutolsó 1842-ben jelent meg. A mű pedagogiailag is fontos, mert az emberi ismeretek összességét tárgyalja szemléltető képekkel s így a ma is általában elfogadott nevelési rendszer első megvalósítása. E mű Comeniusnak Magyarországból eltávoztása után 1657-ben és Nürnbergben jelent meg, de azért Comenius az abban levő 152 képet a latin és német elnevezések mellett magyar aláírásokkal is ellátta.

A sárospataki iskolától Comenius 1654 június 2-án bucsuzott el s visszatért Lisszába. De Lisszán sem maradt el soká. 1656-ban a svéd-lengyel háborúban elpusztult a város s Comeniusnak könyvei és iratai ismét elégtel. Köztük pansophikus rendszeréhez 30 év óta gyűjtött becses jegyzetei. Az öreg tudós Hollandiába menekült, hol hitsorsosai, kik a szabad hazába menekültek, nagy tisztelettel fogadták s püspöküknek tették meg, de anyagi helyzete folytán nyomozást volt. Egy vagyonos hollandi tisztelgője négy nagy folio kötetben kinyomatta

pedagógiai műveinek gyűjteményét s még ezután is írt néhány művet. 1671 nov. 16-án halt meg s holttestét Naardenben temették el.

Mennyi győtrődést és aggodalmat kellett megérnie, mégis mennyit dolgozott, mily nagy műveket létesített! Magyarországon még csak mint pedagógus ismerik általában, de a külföldön valódi polyhistornak tartják s mint philosphot és theologust is nagyra becsülik oly annyira, hogy e században már egész sereg önálló munka jelent meg róla s nemrég Berlinben külön tudományos társaság alakult, mely kizárólag Comenius munkáinak kiadásával, fordításával és ismertetésével foglalkozik. Késéig-nél nem volt közönséges ember, s ha nem is írjuk azt, mint némely túlbuzgó tisztelője hirdeti, kik őt Sokrates, a bölcsek és proféták mellett az emberiség legnagyobb alakjai között említik, őszinte kegyelettel áldozhatunk mi is emlékének.

HARFAGAR HAROLD.

— Heine. —

Úl Harfagar Harold király
Alján a tengeremlynek,
Szép vízi tündér oldalán;
Jönnek és tűnnek az évek.

Tündér-varázs büvölte meg,
Nem tud se halni, se élni;
Kétszáz év óta kénytelen
Kínos gyönyörben égni.

Fejét Harold a habléány
Puha ölébe hajtja
S rá vágva néz föl, nem tud ah,
Eleget nézni rajta.

Arany haja ezüstre vált,
Szeme mélyen beesve,
Fakó arcán kiül a csont,
Fonnyadt, megtört a teste.

Olykor fölretten álomból,
Mert fenn, a habmezőre
Vihar csapott, s remegni kezd
A kristály palota tőle.

A szélbe' néha normanak
Rivalgó hangját sejt;
Karkját örömmel kapja föl,
Búsán megint leejti.

Majd meg úgy hallja, mintha fenn
Hajósán zengne karban,
Jó Harfagar Harold királyt
Dicsérve hősi dalban.

És ekkor sír, nyög a király,
Keservesen szokogva.
A tündér gyorsan ráhajol
S ajkát csókkal befogja.

VARGHA GYULA.

* Fölvastatott a Kisfaludy-Társaság márciusi 30-iki ülésén.

EPIGRAMMÁK.

«Milyen szép meghalni!» — kiált fel Jókai egyikében azoknak a mély költői hangulatoknak, melyekben játszi humorán át a nemes melankolia zománca csillan elő. És ebben a dicsőítésében a halál gondolatának Leopardival találkozik, kinek zava szerint «csak két szép dolog van a világon: a szerelem és halál.» A «gentilezza di morir» szomorú költője azonban az igazságnak csak egyik oldalát tárja elénk; a halálra való emlékezés komor bölcsesletét kiegészíti az élet nagy dalnokának nem kevésbé igaz és örök értelme, melyet «Meister Wilhelm»-jében egy sírszobor kezében tartott papírlapon írva mutat: «Ne felejtél élni!» — «Emlékezz a halálra!» és «Ne felejtél élni!» — ez a gyakorlati morál két sarkponta, mely közt az emberi lét köre mozog, és őszintén megvallva, egy szemernyivel sincs több emberi igazság abban a pathetikus sohajban, melyet a mulandóság gondolata szakaszt a kebelből, mint abban az ironikus szemüvegben, mely a halál árnyékában is a földi lét kicsinyített arányaihoz,

mindennapi fonákosságát méri az örökkévalóságot, hasonlóan Voltairehez, ki — saját szavai szerint — akkor is, mikor féllába sirban volt, a másikkal táncolt lejtelt.

Elméssen világitotta meg Aristyppus a halál egyenlőtlenégeit abban a válaszában, melyet egy kortársának adott, ki csodálkozva látta, hogy a bölcs ember remegett egy hirtelen támadt vihartól. «Mi, tudatlanok, mitől sem félünk, miért reszkettek oly nagyon ti, bölcssek?» — «Mert, — felelte Aristyppus, — a mi lelünk más, és nagy a különbség a közt, a minék elvesztését mindketten feltűnik.»

Kétségtelen, hogy a halál a legszomorubb az emberi sors minden kényszerűségei közt, és mégis, vagy inkább épen ezért nincs a szemlélődésnek oly tere, mely kiapadhatlanabb forrását kínálja a humor, a komikum villanó derűjének ép azon fonák ellentét által, mely a szervezet véges élete s az elmúlás végtelen rejtélye közt fennáll. Ily értelemben mondhatta Montaigne is csattanós paradoxonját, hogy azok a halottak a legegészségesebbek, kik legjobban meg vannak halva.

Az élet és halál kérdéseinek eme paradoxonait egy-egy ötlettel világítani meg — az emberi elme mindent átölelő gondolkodásának kiváltsága. Maguk a halálra itéltek azok, kik a legelősebb kifejezéssel pattantják ki néha a humor egy-egy láthatlan sugárát, melyet a kegyetlen való takar sötét árnyéka alatt. Például az, a kit gyóntatója azzal vigasztalt, hogy még ma a memyei választottak társaságában fog vacsorálni. «Vacsozáljon velök a tisztelendő úr — felelt az elkeiseredett deliquens, — már én inkább csak bőjtölök.» Vagy a kinek utolsó kívánságát tudakozván a börtönfelügyelő, halálra menetele előtt, ezt nyerte feleletül: «Felügyelő úr, szeretnék francziánul megtanulni.»

«Három nagy orvost hagytok magam után», szólott egy híres orvos halálos ágyán köréje sereglett kollégáihoz. S mikor mindenik lázás izgatottsággal hajtottá oda a haldoklóhoz fület, hogy kiejteni hallja a saját nevét, a beteg gúnyosan fejezte be a megkezdett mondatot: «Tudniillik a vizet, a mozgást és a diétét.»

Mennyi mély életigazság, hány józan tapasztalat van öntve tréfába azokban a végrejelenésekben is, melyekben az élet válpontján egyes különbözők rendelkeznek vagyoni viszonyaik felől. Egy ilyen mondta volt tollba közzegyzőjének: «Összes vagyonomat nőmre hagyom, oly feltétellel, hogy azonnal férjhez megy. Legalább bizonyosan lesz egy ember, a ki halálsomat sajnálni fogja.» Egészséges világnézetet fejezett ki az a colmari ügyvéd is, ki 1826-ban 40,000 forintot hagyott egy tebyódnára. «Ügyfeleimen kerestem e pénzt, — tette hozzá, — a mit tesztek, csak méltányos restituezió.»

Az a végrendelet, melyet egy Barbier nevű francia tett, egy kitünő epitaftumot eredményezett, mely mintául szolgálhatna minden utána következő emlékevsnek. Barbier száz forintot hagyott annak a poétának, ki sirjára a legjobb emlékevsret írja. Százan és százan nyergelték meg a Pegazust, de a legjobb epigramm La Monnoye tollából került ki s így hangzott:

Itt fekszik egy kitünő ember,
Kinek erénye vala tenger.
Számrazott fényes nagy családból,
Soha nem tévedt, bölcsen itélt —
Es ezzel punktum! — Száz forintért
Ez is elég a hazugságból.

A haláluk után dicséretni vágyók hiúságánál sokkal jogosultabb és igazabb azoknak álláspon-tja, kik el sem mennek mások temetésére, «mert hiszen azok sem jönnek el az övékre». Ámbar e tekintetben sem mindenki megy el addig, mint egy tavaly, 84 éves korában elhalt svájci, a ki életének különös odysseája után, — melynek során egymásután volt ügyvéd, főbíró, new-yorki utazesepró, káváházi pinczér, kaliforniai bányász, angol tiszt a krimi háborúban, argentínai gyarmatos, állomásfőnök, rendőrbiztos és városi jegyző, — utolsó percében azt az egyetlen kegyet kérte ki, hogy senki ne kövesse koporsóját.

Nemcsak a modern ember világnézetle rejtii azonban néha magában az élet ily negatívóját, az ó-kor derűlubb szelleme is mutat fogékony-ságot a földi lét hiábavalóságainak visszatükrözésére. Bizonyos legalább, hogy a tarsisi Dyonisius sem örülhetett valami nagyon életének, miután e sorokat vésette sarkóváre:

Dénes voltam — a hazám Tarsis —
S én hatvan évvel agglényén,
Biz' jobb lett vón' ha az apám is
Az maradt volna a mi én.

Rendeltetésénél, a férfi sorsára gyakorolt végtelen befolyásánál fogva természetes, hogy a nő a kimagasló alakja ennek a filozofiai szemlélődésnek, melylyel az ember a halál rezignáció-jából tekint vissza az élet eltűnő hatáira. «Holt asszonyban ne bizzál,» mondta a régi görög, — «holt asszony nyelvét külön kell agyonützni,» tartja egy magyar és német közmondás, s ezzel majdnem ugyanazon véleménynek ak kifejezést, a mit a francia több finomsággal akképejezt ki, hogy «a jó asszonyok mind a temetőben vannak» — vagy a mint a rimes példaszó mondja:

Éltében az embert két jó nap érheti:
Mikor feleséget vesz — s mikor temeti.

A történelmi igazság érdekében konstatálni kell, hogy az az anyai adomagyűjteményt bejárt maliceözus sirléfarat, melylyel a gyászoló férj kegyelettel szenteli meg elhalt felesége emlékezetét: «Itt nyugszik drága nőm — én otthon — a múlt század leggyönyorubb elméjétől, Piron-tól ered. S ugyanó adja egy ily özevgyéje lett alakja szájába ezt a csipős ötletet is: «Oh drága jobbik felem . . . az ember csak akkor érzi magát igazán egészsznek, ha az ilyen «másik felét» elveszti.»

De hát az asszonyok sem maradnak adósk a keserü humor rájuk szórt emeryi nyiláért, legalább jellemző észjárás nyilatkozik meg abban az őszinteségben, melylyel egy férjt sirató özevgye fogadta a baráti vizsgálásokot. «Nem, nem, hagyjatok lelkeimből sírni, — ügymond, — hiszen később aztán úgy sem gondolok rá többé.»

A metsző ironiának másik kedves tárgya az asszonypé mellett — az orvos. Valóban az érdemes fakultást és a halált már száza-dok óta megszokták mindig együtt emlegetni, mintha ikertestvérek volnának. A gúny e nemében természetesen Moliére-e maradt mindig az utolsó szó. De az sem rossz, a mit Gil Blas beszél el egy helyt bizonyos valakiról, a ki egy félreös faluban hirtelen sulyosan megbetegedett, s mivel éj sehol sem volt közelben orvos található . . . tehát felgyógyult.

Mondják, hogy egyszer egy falusi orvost valami távoli kollegája látogatott meg s együtt értek séta közben a temetőbe, melynek kapuja előtt az orvos udvariasan maga előtt akarta bocsátani vendégét. Ez egy pillanatig szabadkozott, de aztán elfogadta az elsőséget, miközben mosolyogva tette hozzá: «Hisz ön, kedves kollega, úgy is otthon van.»

A mi nagy járásainkban nem ritkán megtörténik, hogy az orvos valami távolabb lakó betegéhez hivatva, puskáját is magával viszi, ha talán út közben valami vadat kínálkoznak alkalmá lepuffantani. Egy ilyen kirándulásnál lepte meg a bihari csész is Aesculap bivét. «Hová, hová doktor úr?» — «Megyek beteget látogatni.» Erre a sunyi paraszt rávigyorogva a szekér oldalán megtámasztott puskára: «Hát oszt' attól tart, úgy-e, hogy elhibázza?»

És mégis az orvost, kit annyiszor szidnak s csak néhanapján fizetnek, hivni soha sem szűnnek meg. Ez legalább némi elégtelül szolgálhat a sokat támadott karnak, melynek egy elhalt tagjára azt a gyilkos epitaftumot rimelte össze egy modern író:

Hány holt volna most is élő,
Ha korábban sirba tér ő.

Egyébíránt nem is az orvosi az egyetlen pálya, melynek a temetői epigrammák csufon-dáros életfilozofájából kijut a maga része. Hogy csak egy-kettőt idézzünk, ott van a bíró.

..... ki mig élt, nála
Pézt volt az igazságnak ára.
És méltán, mert ily ritka kincseben
Nem részesülhet bárki ingyen.

Nem menekül a poéta sem szárazon, kinek üres rimpengetés annyiszor untatta hallgatóságát s ez kétségkívül legtöbb poetára rátalál méltatás gyanánt.

Az ég engedje megphenni
Ne háborgassa álmat semmi,
Derék barát, üznetlen ember,
Ki versesl és prózával minket
Már annyiszor elsendertett,
Hadd szenderegjen ő is így.

Sőt a költő duplán is rászolgál a siriratok moráljára. Ha amott a csónéd szírárt maga hívja ki, itt viszont a társadalom öntöz anyagiságára mér finom vágást:

Ne mondjátok, hogy éhen meghalhat valaki,
E költő nyolczvan évig tartotta vala ki.

Van epitaftium, mely shakspeare-i lendülettel jellemze s e tekintetben a legmagasabb poézis szárnyalását éri el e rövid négy sor:

Itt fekszik ő, a jó, a bátor,
Ki el nem tasztított magától,
Habár elvesztém mindenem —
A ritka jellem — hü ebem.

Ehhez csak egy hasonlót mutathat fel a halál irodalma csattanós fordulat s erős szatíra tekintetében, s ez egynek szerzője Scarron, «Franciaország betegeinek doyenja», «a királyné első betege», a szenvedő költő, s az epigramm hadd álljon itt utolsóként:

Termete szép volt s daliás,
Tudott táncolni és dalolni,
Verset is írt, mint senki más,
Szépen szavalt s több más ily holmi.
Értett nagyon a taktikához
S az ég s a föld minden titkához
S a kánonjoghoz . . . ucses' igaz!
Tapasztalt mindent szesz és szét,
Ismert okot és ismert végezét —
S becsületes volt? . . .

Nem biz' az!

V. S.

OROSZ TÖRTÉNETEK.

A becsület útján.

Irta Jermolov Irdn.

Valahányszor a szent Oroszország hadai külföldön harcoltak, többnyire kevés haszonnal, még sokkal csekélyebb díesőséggel, de annál nagyobb nyomorban tértek vissza hazájukba. Ez már így szokott lenni; erről nem igen tehetünk, mert hiába, minden szentnek maga felé hajlik a keze, és nálunk csak a szentek csontjait foglalják aranyba, míg az élő emberről még a húst is leszedik. Soha anyi nyomorék, anyi beteg nem járt utcáinkon, mint a san-stefanoi békeköetés után, a mi leginkább csak azért tünt fel, mivel a furdagos diplomaták azt találták kifundálni, hogy a két hatalmasság nyomorekká lett katonáit és betegeit tüstént kiváltsa. Ennélfogva emberek nem maradhattak a kényelmes török kórházakban, megszűnt a hivatalból megengedett koldulás, mindenki hazafelé indult.

A többek közt *Kartov Mihály Petrovics* őrmestert is arról értesítette konstantinápolyi házígazdája, kinél a háború kezdeté óta amputált féllábával be volt szállásolva, hogy a *Top-kháne*-tüzerlaktányában nem adnak számára többé ürühust és kenyeret, hanem azt üzenték, hogy a legközelebbi hajóval vagy katonai vonattal haza mehet Oroszországba.

Kartov mindjárt a Dobruksa elfoglalásánál sulyosan megbesevülven, fogságba esett s azóta fél lábbal, de aránylag kevesebb gondal, a becsületes török kormány kenyerét ette.

— Az ég áldjon meg, — mondta az orosz katoná, *Szelim Aktham*mal kezét fogva — vendégem voltam, áptólál, kenyeret megosztottad velem, míg én mindezekért semmit sem tehettem, de hidd el, édes testvéremtől sem válnék meg nehezebben, mint tőled!

— Minden elhiszek, moszkov, a mit mondtál, — felelé *Szelim Aktham*, — de miután végre mégis csak visszajutsz hazádba, rokonaid és barátáiddal való találkozás után bennünk hamar el fogsz felejteni. Allah tudja, hogy kedves vendégem voltál!

Kartov a jámbor töröknek nem akarta megmagyarázni, hogy miért nem örül a hazamene-telnek, és e helyett nagyot fohászkozva, kidő-czogott mánakón a házból.

Otthon senkije sem lévén, ki megérkezését várta vagy ennek megörült volna, a többi nyomorékokkal együtt sokáig tengődött, míg végre oda lón utasíva, hogy születése helyére induljon s ott várja be a további parancsot. Ő felsége nem szivesen látja megbenült katonáit s egyáltalában nincs hely, hol mindannyian elérhetnének. *Kartov* tíz éves korában szakadt el hazulról, midőn szülei elhalván, a falubeliek pedig maguk is kenyér szükében lévén, tíz papír-rubellal vi-

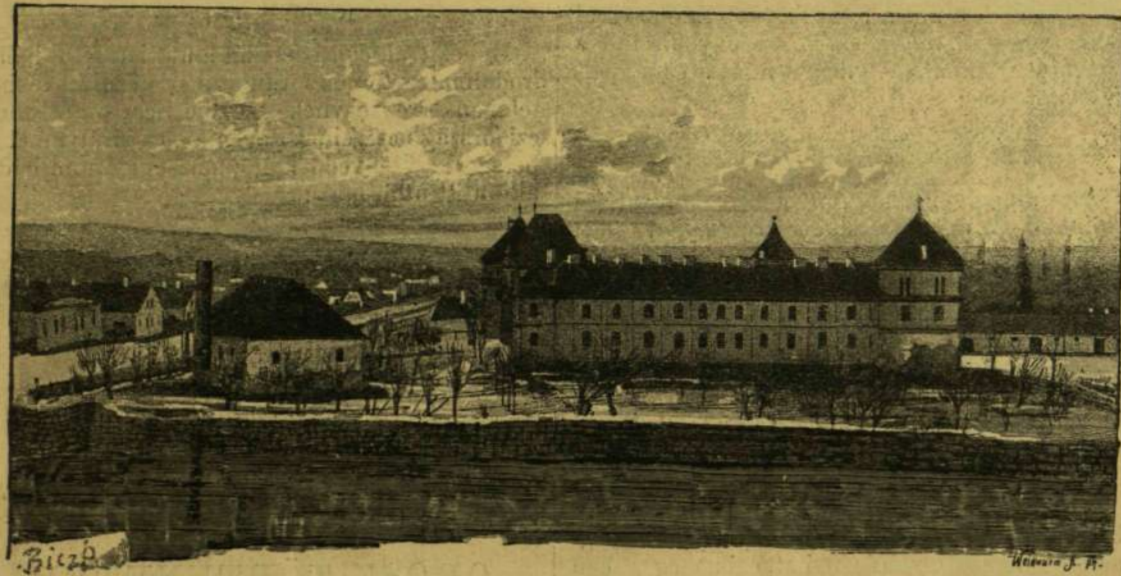
lágga bocsátották. A most huszonöt évi távollét után visszatért árvát senki sem ismerte, és az előjáróság csak akkor adott hitelt szavainak, midőn katonakönyvét és az őt falujába visszarendelő parancsot előmutatta. Este a falu korcsmájában *Kartov* volt a nap hőse; mindenki csak őt akarta látni és a véres háború történetét tőle hallani. Néhány nap múlva az aggastyán körül csoportosultak a falu vénjei és jó darab ideig semmi sem történt meg a községben a nélkül, hogy tanácsát vagy nézetét ki ne kérték volna.

még sokkal kevesebb felelősséggel s így *Kartov* Slonkát elhagyva, rendeltetése helyére utazott. Főnöke, ki mint nyugdíjas hadnagy, magas protekció folytán már husz év óta a kincstár érdekeit képviselte, nem igen szívesen fogadta az új segédet.

— Hallja barátocskám, — mondá a rezes orru adószedő, — az én nevem Dobrovolszki Timon. Timonovics. Keveset beszélek, sokat dolgozom, ellenmondást nem tűrök, a részeges embert nem szeretem és mindenképp azt kívánom, hogy

Az adószedő az új hivatalnok tiszteletére este a korcsmában fényes vacsorára hívta meg a többi urakat. Kevés enni való jött az asztalra, de még ez sem fogyott el, ellenben az ivásnak se vége, se hoszsza nem akart szakadni.

— Uraim, — kiáltá a főnök, — új kartársunk

BOROS-JENŐ VÁRA JELENLEG.

Biczó Géza rajza.

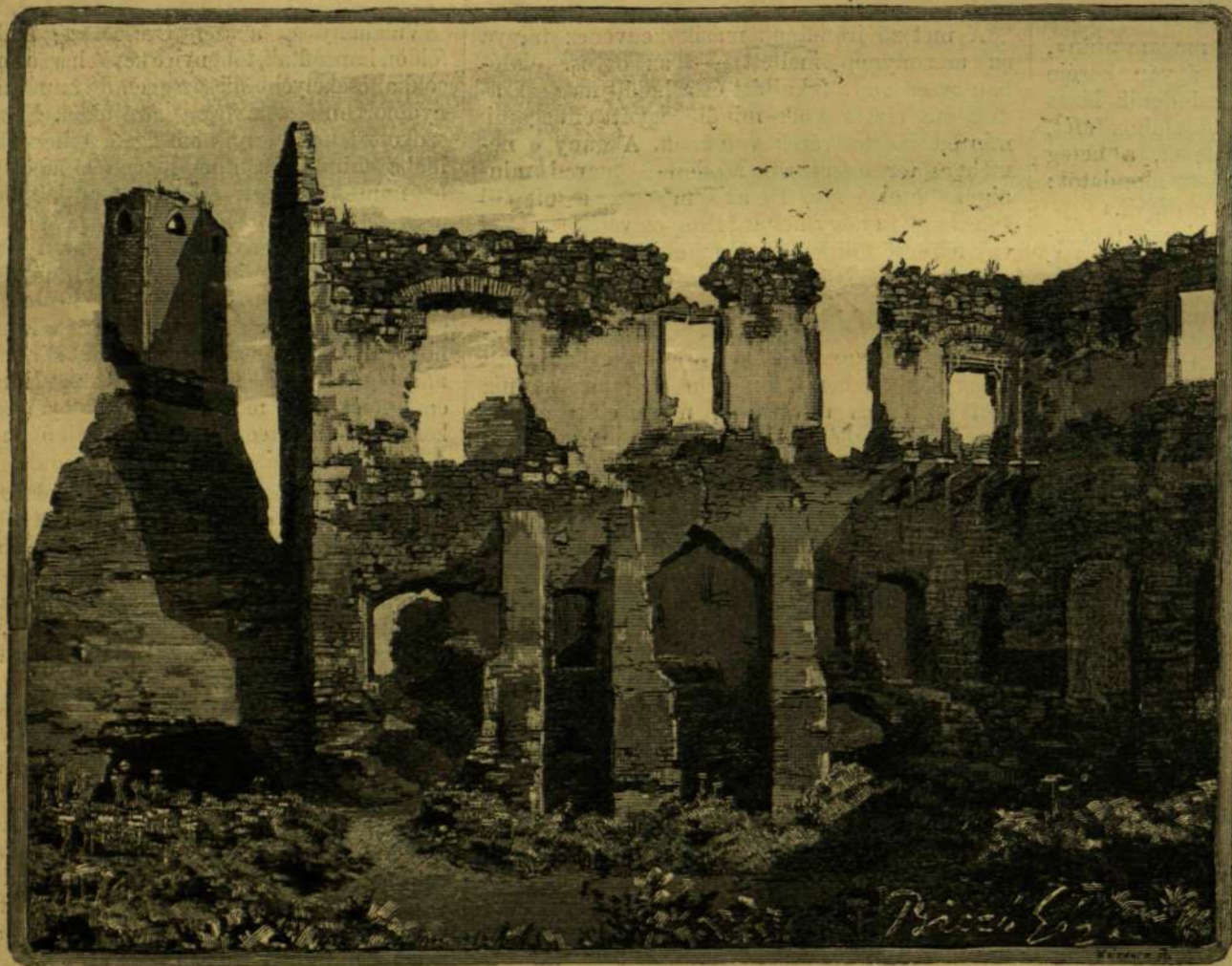
AZ ÁRPÁDOK APÁTSÁG ROMJAI GLOGOVÁCSON.

Biczó Géza rajza.

RÓMAI SÁNCZ A SZABADHEGYI HATÁRBAN.

Lóczy Lajos fényképe után rajzolta Biczó G.; metszette Morelli G.

A SOLYMSI VÁR BELSEJE, IZABELLA KIRÁLYNÉ ERKÉLYÉNEK ROMJAIVAL.

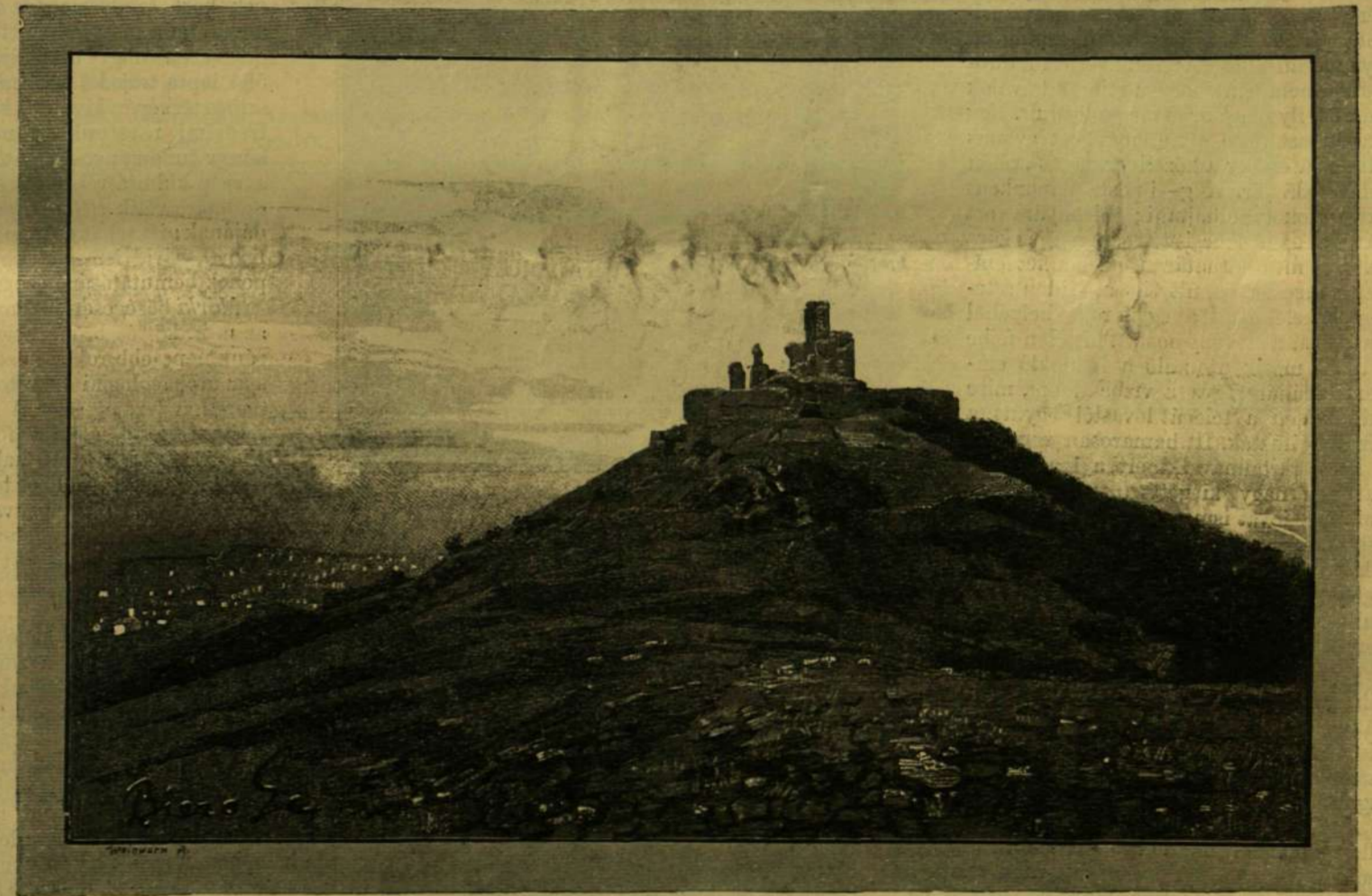
Lóczy Lajos fényképe után rajzolta Biczó Géza.

NÁDASDY TAMÁS, UTÓBB NÁDORSTOMÁNNAK EGYIK HŐSE.

Marastoni József rajza után.

ARAD VÁRMEGYER TÉNYEITŐL.

VILÁGOS VÁRA.

Biczó Géza rajza.

Végre a véletlen egy tekintélyes tábornokot utaztatott keresztül Slonkán, ki az alatt, míg lovai pihentek, néhány emberrel szóba keveredvén, ezektől megtudta, mily híres világot látott katonán a faluban. A tábornok kívánságára *Kartov* a korona épületébe hívták, hol magát a nagy urnak katonásan bemutatta. «Gondom lesz reád, fiam!» mondá a tábornok, midőn *Kartov* viszontagságait meghallgatta. Az ígérlet nem maradt pusztán szóknak, mert két hétre reá *Kartov*, mint adószedő, Chlupka nevű mezővárosba lőn kinevezve. A mint tudjuk, az ilyen állás teendői nem járnak valami nagy fejtöréssel és

senkire se hallgasson, csak reám. Ez az én programom; ehhez tartsa magát.

A rövid megszólítás után *Dobrovolszki* Timon úr nagyon gyanús mozdulatokkal a másik szobába indult, hol a többi urakok a papirost fogyasztották, de az ajtó előtt álló ruhafogást feldöntvén, ismét visszafordult. *Kartov* azt látta, hogy a részeg embert gyűlölő főnök úr holt részeg, habár a reggelin túl alig lehetett. Chlupkán látszólag nagyon szerethették a szesz italokat, mert *Kartov* mindenütt rózsás kedvű emberekkel találkozott, kiken a pálinka szagát kissé erősen meg lehetett érezni.

sokáig élt Törökországban, hol bizonyára ama nagy különbséget észre vehette, mely köztünk és azon félig vad barátaink közt mutatkozik. Mi bort és pálinkát iszunk, a törökök kávéval butítják el eszüket. Ki most az okosabb? Nemde mi? Hurrah, háromszoros hurrah minden igazhíttű ó-orosz egészségére! De meg aztán hogyan gazdálkodnak, hogyan lopnak! Ilyesmi nálunk elő nem fordul. Hurrah, a becsületes orosz hivatalnokok éljenek!

Utóbb a becsületes hivatalnok urak tökéletesen eláztak, elannyira, hogy lassankint mindannyian az asztal alá kerültek. Csak a bornemissza

küldték nyakamra azt a fél lábú segédet, azért itt én vagyok az úr. Szegény *Kartov* fél lábával jobb szeretett volna az ostoba, de józan és becsületes *Szelim Aktham* rozoga házánál lenni. Lelkéből megutálta az iszákos embereket, kik azonfelül valószínűleg tolvajok is lehettek. Eszébe jutottak nekie mindazon mesés dolgok, miket a hivatalnokok garázdálkodásairól hallott, de nevezetesen arra is gondolt, hogy a fekete levest többnyire azokkal itatják meg, kik velök nem tartanak. Föltette magában, hogy legelső alkalommal közibök csap, esetleg maga jelenti fel őket, mielőtt bajba keveredhetne.

kutatásoknak elejét vették. *Kartov*nak nem volt egyéb dolga, mint falról-falura járva, a pénzt beszédni és főnökének átadni. Abból aztán senki sem látott többé semmit. Némelykor máshonnan is jöttek Chlupkába az efféle ragadozó állatok, a midőn maguk közt a teendőket megbeszélték és újabb tervek gondolták ki, melyek nyomán mesterségüket közös erővel folytatni lehessen. *Kartov* utóbb arról győződött meg, hogy azon esetre, ha tapasztalatait bárhol is elmondaná, mulhatlanul felsülne, mert a szövetségesek oly ügyesen rendezték be dolgaikat, hogy még a legügyesebb szem sem vehette észre az évtize-

azért mégis baj; ön hibás számadással adta be az utolsó pénzeróvást, háromszáz rubellel többet adott be, mint a mennyt valósággal beszédett. Ez oly hiba, mely bennünket esetleg nagy zavarba hozhatna; sokkal jobb szerettem volna, ha inkább kevesebb pénz, de helyes számla jön kezembe, mert a hiány könnyen pótolható, míg az afféle okmány veszedelmes próbává válhat. . . . A dolgot ez egyszer úgy fogjuk elintézni, hogy a többletet magunk közt felosztjuk, ön pedig más leróvást készít, mely ama többletet eltünteti.

— Uraim, — felelé *Kartov* — meglehet, hogy számadásom hibás, de miután a pénzt tényleg

beszedtem, azt át is kellett adnom; abból számomra részt nem kérek, csupán a számla újbóli kiállítását fogom megkísérteni.

— De hová gondol, — folytatá nagy indulatosan Dobrovolszki Timon, — azt hiszi, hogy két-féle számadást lehet készíteni? Ez legfeljebb hosszadalmas vizsgálatot hozhatna nyakunkra; azonkívül önt egy óráig sem tarthatnám fenn jelen állásában, mert az adó, gondolja meg csak, az adó, ez oly szent dolog, a nép véres filléreiből összegyűjtött pénz.

— Nem fogok többé hibázni, — jegyzé meg Kartov, — de az egyszer elnézést kell kérem. — Az lehetetlen; vagy úgy intézem el a dolgot, leginkább csak az ön érdekében, vagy pedig fel-függesztem hivatalától és a történekről hivatalos jelentést teszek. A hogyan tetszik.

Kartov engedett. A neki jutott néhány rubelt a város koldusai közt felosztotta ugyan, de azért most már az ördögnek eladta lelkét. A becsületes katonát lelkiismerete nem hagyta nyugodni. Néhány napi szabadságot kérve, a kormányzóság székhelyére ment, hogy ott valami ürügy alatt Chlupkából való áthelyezését kieszközölhesse. Azzal bocsájtották el, hogy először főnökétől véleményt kérnek.

Dobrovolszki Timon valószínűleg nem a legjobban nyilatkozhatott, mert nem sokára tudtára adatott, hogy a szolgálatból el van bocsájtva. Mindez aránylag nem nagyon bántotta az agastyánt, ki azt remélte, hogy másutt újra helyet fog kapni. Ámde nem sokára észre kellett vennie, hogy mindenütt egyforma válszszal fogadják és utasítják vissza. A Volga vize melletti füzésekben elhagyott halászkunyhók egyikében húzta meg magát és idejét egészen a halászat szép mesterségének szentelte. Kevés megtakarított pénzével és agastyáni zsoldjával nyugodtan elégedt; senkivel sem törődött és nem bánta meg, a miért a tolvajok kezéből ily olesó áron megszabadult. Egy napon azt vette észre, hogy két gyanus kinezésű ember a közeli országút szélén fel és alá jár. A g—i posta naponként arra szokott elhajtani; bizonyára ezt várják. A postakocsis telegja nem sokára fel is tűnt a láthatáron, mire a két ember a füzésbe vonult vissza. Midőn a telega közelebb jött, az egyik retekhegyéből kiugorva, a szegény postást hirtelen fejbe lötte. A másik utonálló a haldokló embert lábánál fogva a vízbe dobta, mire mindketten a telegat lovastól együtt a füzésbe húzták. Itt hamarosan végeztek a koci tartalmával, mert a levélzsákokat egy nagy kiegészítő fűzfa belsejébe doba, a lovat ismét az országútra vezették, honnan az magától tovább indult, a két utonálló pedig gyorsan eltűnt. Kartov fegyver nélkül és fellábal nem mozdulhatott, mert különben őt is agyonverték volna.

Feltette magában, hogy ez egyszer túljár a rablók eszén, a mennyiben a fűzfa elrejtett tárgyakat egyszerűen a legközelebbi rendőr állomáshoz viszi. Alkonyattor egyenként kihuzta a levélzsákokat és a folyó mentében a város felé balagott.

A császári ezimrel feldiszipített nagy ház előtt állott meg, mely mindenütt a hatóság székhelyül szolgál. Hangos kérdéskösdöké után végre egy uri emberhez utasították, kinek az egész dolgot elmondotta.

— Jól tennéd barátom, — jegyzé meg a hivatalnok, — ha egyelőre az egész dologról senki előtt egy szót sem beszélnél, nehogy a rablók, kik talán itt a városban vannak, neszét vegyék. A zsákok itt maradnak, te pedig jöjj el holnap reggel, a többit majd el fogom végezni.

Kartov híven megfogadta a tanácsot, mert csakugyan senkit sem avatott be titkába. Midőn másnap reggel ismét a bíró elé került, ez azzal fogadta, hogy az ügy fontossága miatt a kormányzósági székvárosba kell mennie, hol jelentését a rendőrfőnöknek ismételheti. Addig is a zsákokat elviheti; ott majd a további intézkedéseket meg fogják tenni.

A székvárosban, hova Kartov negyed napra saját költségén utazott, a rendőrfőnök hosszú jegyzőkönyvet vett fel, mire aztán a zsákokkal együtt az államügyészhez utasította. Az

Márk krónikájából, 1358.

AZ ARADI GYÜLÉS.

Fegyver kép után.

FRANGEPÁN BEATRIX,

CORVIN JÁNOS ÖZVEGYE, KÉSŐBB BRANDENBURGI GYÖRGY NEJE.

SZEGEDI KIS ISTVÁN, AZ ELSŐ MAGYARORSZÁGI REFORMÁTOROK EGYIKE (1522).

ARADVÁRMEGYE TÖRTÉNETÉBŐL.

államügyész legelőször is a bünjeleket akarván megtekinteni, Kartov jelenlétében azokat felbontotta. A zsákokban üres levélborítékok voltak, de egy kopéka nélkül, holott a levelekben több mint százezer rubelnél kellett lennie, leginkább ezer-rubeles bankjegyekben.

— A dolog nagyon gyanúsnak látszik, — mondá az államügyész, — a pénz a te kezeden fordult meg, mert a mint a k—i rendőrség jelenti, a zsákokat te hoztad oda, s onnan tovább.

Kartov sokáig szabódott, hogy a lepecsételt zsákokhoz nem nyult, mert ha a pénzt el akarta volna idegeníteni, akkor nem lett volna szükséges az utat megtennie. Az államügyész elismerte a mentség helyes voltát és azzal bocsájtotta el a szegény embert, hogy szerinte legjobban cselekedne és egyúttal sok bajtól megmenekülne, ha az egész dologról hallgatva haza menne.

Kartov ezt a jó tanácsot is megfogadva, egy félóra mulva régi helyére elutazott.

Legelső dolga volt egy Törökországba szóló útlevelet kérni és két hét mulva ismét Szelim Akhtam kapufája előtt állott meg.

— Ime visszajöttem, Szelim Akhtam; egy időre vendéged, utóbb ha kívánod, szolgád leszek. Hazámban, Oroszországban, a becsület útján járnai nem lehet, az ösvényed pedig taposni nem akarom. Tehát hazám földje porát saruimról letörölve, visszatérem ide, s itt is akarok meghalni.

ARADVÁRMEGYE A KÖZÉPKORBAN.*

Az ezredév ünnepének alkalmára egybeközött Aradvármegye s Arad város is megírta a maga történetét. Márki Sándor ezen nagy munkájának I. kötete 564 lapra terjed s a vármegye középkori színes térképén kívül 90 kép járul hozzá. Irodalmi rovatunkban már szözlünk e könyv tudományos jelentőségéről s arról a szép kiállításról, mely kétségek nélkül a szép válik Réthy Lipót aradi nyomdájának; itt tehát csupán a könyv tartalmának rövid ismertetésére s néhány képek bemutatására szorítkozunk.

Márki bőségesen bizonyítja, hogy már az u. n. kő- és bronzkorszakban is hazánk népesebb részei közé tartozott Arad s az archaeologiai tekintetben idáig ismeretlen terület leleteit szinte meglepő mennyiségben sorolja föl. Aradvármegyében körülbelül 110 halom van ma is, mindmegannyi tüzelő és temetkezési helye az ősnépeknek; a glogováci őthalom a halom-rendszerekben országosra a legnevezetesebbek közé tartozik. S a mi igen érdekes, Aradban a rézkor sem hiányzott.

A rómaiak koráról kevés a pozitív adat, a mi annál meglepőbb, mert a szomszéd Hunyadvármegye e tekintetben hazánk leggazdagabb lelőhelye. Viszont azonban páratlanul áll Arad abban a részben az egész hazában, hogy itt a rómaiak és a népvándorlás korából egymást párhuzamosan kísértő öt u. n. római sánc és Ördögárok vagy Traján maradt meg. Némelyik, — pl. a szabadhelyi határban levő, melyet képzünk is bemutat, — egy irányban három párhuzamos vonalban halad. Márki Sándor, ki e sáncokat Torma Károlylyal együtt vizsgálta, a keletibb sáncokat római limesnek tartja s úgy is írja le; a nyugatiakat ellenben — Frölich Róberttel egyetértve — a népvándorlás korabeliek közé sorolja.

A népvándorlás korának legkiválóbb emléke a szentannai avargyűrű s az ott talált aranykaszor; mindkettő s az avarság egyéb emlékei is több figyelmet érdemelnek, mint a milyenben idáig részesültek.

A bonfoglalásnak Aradra vonatkozó részét az Anonymus szerint adja Márki a egyúttal bebizonyítja, hogy Bihar ellen semmi szín alatt sem vonulhattak Aradon át a magyarok. Magát a várspányságot csak Ajtony nemzetségtől legyő-

* Aradvármegye és Arad szabad királyi város története. Irta Márki Sándor. Első rész. Arad, 1892. Megszerezhető Aradon a Kőcsény-egyesületnél. Az egész mű előfizetési ára 8 frt.

zetése után alapíthatta meg Szent István, ki — Szent Gellért alatt, — ugyanott főesperességet is alkotott. Megbízható történeti adatok azonban csak a XII. századon innen állottak a szerző rendelkezésére, s a Vak Béla által Aradon 1136-ban tartott országgyűlés, melyen a király vakaságának állítólagos okozói leglykolták, az első esemény, melyet hitelesen leírhat. Erre az időre teszi az aradi prépostság keletkezését is.

Sok új részlet van a tatárjárásról szóló fejezetben is, mivel Rogeriusnak siralmas éneke épen e vidékről bőven emlékeztet meg, sikerült ez adatokat a helyrajzzal egyeztetnie. Azután részletesen ír a tatárjárás után a mai Arad s a beleolvadt Zarándmegye területén alapított 44 kövőről. Ezek közé tartozott Boros-Jenő, melyet a Losoneczyak állítottak és pedig alkalmasint egy római castrum helyén. A vár a XVI—XVII. században érte el legnagyobb jelentőségét; képzünk mai alakjában úgy ábrázolja, a hogy azt Atzél Péter, most Aradváros képviselője, a honvédség számára saját költségén restauráltatta. Mint ilyen, ma is honvédkaszárnyául szolgál. — A másik várat, melynek belső udvarát képzünk is bemutatjuk, a Maros partján álló Solymost, maga Hunyadi János építette újra s a Hunyadiak és Bánffyok ezen pompás várában gyakran tartózkodott utóbb I. János király özvegye, Izabella is. A képen látható erkély romjait ma is Izabella-erkélynek hívja a nép. — A harmadik várat, Világost, melyhez annyi emlék fűződik, a Hegyaljának legnagyobb erőssége gyanánt említi. Királyi vár volt már 1331-ben s az is maradt 1439-ig, midőn 110 faluval együtt Brankovics György szerb despota kapta. Azután gyors egymásutánban a Maróthyak, Hunyadiak, Szilágyiak és Báthoryak voltak az urai. 1458-ban Szilágyi Mihály kormányzó e várból csukatta el Mátyás király. Képzünk mai alakjában ábrázolja a váromot; a kép baloldalán Világos mezőváros, a régi Sír látszik.

A XIV—XV. századbeli daliai idők vázolásán után terjedelmesen ösmerteti Márki Aradvármegye középkori közigazgatását és törvénykezését, majd részletesen felsorolja az Aradban és Zarándban levő 25 mezővárost és 856 falut. Ebből kitűnik, hogy a lakott helyek száma négyszerte is nagyobb volt a mostaninál, de a falvak egy része csak 5—6 házból állott s a lakosság száma nem mehetett többre 50,000-nél. Bebizonyítja, hogy Arad városa nem a mai Glogovác földén állott, mint általánosan hiszik, hanem mai helyén; s hogy a Glogovácson látható és képzünk is bemutatott tekintélyes romok nem az aradi prépostság, hanem a bizerei apátság templomának omladékai. A múlt században újra alakult falu sváb lakosai azonban jobbadán házépítésre fordították el a hazánk legnagyobb méretű templomai közé tartozó egyház faragott köveit.

Márki a vármegyei élet alapját nem a helységek, hanem a nemzetségek és nemes családok számában és fontosságában keresvén, a fősúlyt ez utóbbiakra fekteti, s behatóan szól arról a 12 nemzetségről és 534 családról, mely Aradban s a most vele egyesült Zarándban a török hódításig (1566) virágzott. Van család, melynek 100, sőt 140 faluja volt e vidéken. Így a Báthoryaknak, Hunyadiaknak, stb. Hunyadi Mátyás fiának, Corvin Jánosnak halálával roppant javait szerencsétlen özvegye, Frangepán Beatrix és az ő kezével II. Lajos nagybátyja és nevelője György brandenburgi örgróf örökölte. György gróf azonban rosszul bánt a szép asszonnyal, — kinek egykorú olajfestményről vett arcképét a könyv után is közöljük, — utótte, verte, s a földön hajánál fogva húzta. A nő e méltatlan bánásmód következtében már 1509-ben elhunyt. A nagybirtokok közt Márki külön fejezetben sorolja föl a papságot is, sok elfelejtett papi intézmény emlékeztetét újítva meg.

Nagyon jellemző az aradi földesurak és jobbagyok közt való viszonyok fejtegetése — ez meglepőknek mondható a mivelés történetre vonatkozó adatok sokasága. Az őstermelés (halászat, vadászat, állattenyésztés, földmívelés, kertészet, szőlőmívelés, erdőszet és bányászat) s az ipar, kereskedelem és közlekedés adatainál azonban még tanulságosabbak a művészetekre vonatkozóak. Márki kimutatja, mily felületes az az állítás, hogy az alföldnek nincsenek műregiségei, s hogy a tatár, török tisztára elpusztított volna minden műemléket. Rendre vizsgálja az

egyházi és világi építkezések minden alkotását, sőt két XV. századbeli freskót is bemutat. Fájdalom, az egyiket, a fekete-gyarmatit, 1889-ben lekapták a templom faláról s a másikat, a vadászit is a pusztulás veszélyébe fejezték. A közműveltségről általában szóló fejezet azt bizonyítja, hogy iskolák már a középkorban is virágoztak Aradban, s hogy az igriceknek Aradban szintén volt tüzhelyük.

Végül azt fejtegeti, hogy nincs hazánkban területe, hol, a középkor végén, elemibb erővel tört volna magának utat a társadalom, a nemzetiségek és a vallás nagy kérdése, s hogy a renaissance e vármegyét legkevésbé sem hagyta érintetlenül. Teljesen ösmertelen adatok alapján ismerteti a földmivestek (Dósa) forradalmának aradi eseményeit és pedig Lippa és Solymos 1514. évi ostromának egykorú naplóját is felhasználva. Részletezi az aradi nemzetiségek (magyarok, szlávok, oláhok, németek, cigányok) középkori viszonyait és azt a rácz lázadást, melyet Cserni Jován 1526-évi támasztott s melynek végső eseményei ép Aradban zajlottak le. Azután, — megigazítva néhány forgalomban levő adatot, — a vallásújítás történetét tárgyalja. Aradvármegye legkiválóbb reformátorai — a képzünk is feltüntetett — Szegedi Kis Istvánt mutatja be, ki Lippán tanult, majd különösen mint gyulai tanár hatott a reformuszmék terjedésére, és pedig 1541. óta már Zwingli szellemében.

PÁRBAJ A TENGERBEN. — Oly gyorsan ragadta torkon, hogy lélegzete rögtön elmaradt.

Vége azon szomorú időkről beszél, midőn, Buda elestével, Arad vidéke Erdélyvel egyesült, Lippa fejedelmi székhely lett, Arad, Simánd és Lippa, majd Gyula és Boros-Jenő s vele Zaránd is behódolt a töröknek. Lippának a törökök ellen való 1551. évi ostromlását jobbadán Aldának idáig föl nem használt spanyol emlékirata alapján ösmerteti s bemutatja az ostrom hőseit. Ezek közé tartozik Nádasdy Tamás, a későbbi nádor, ki 1551. nov. 7-én a magyar zászlót megragadva, személyesen vezette rohamra vitézeit, kik a várost el is foglalták. A nagy hős képét mi is bemutatjuk.

1566-ban behódolt Zaránd, mint már 14 év előtt behódolt Arad. «A vármegye élete, — így végzi könyvének I. kötetét Márki, — megszünt mind a kettőben; de nem szűnt meg a feltámadásba vetett hit s megmaradt Aradban és Zarándban a vármegyehez és vele a szent koronához való tartozás tudata. A magyar király volt de jure, a török de facto s Erdélyé in spe. Az 1566-ra következő másfél századon keresztül három állameszme ügyekézt gyökeret verni a Maros és a Körös közén; a magyar állam eszmeje, mely a legmélyebbre bocsátotta gyökerét, tülele valamennyit. 1552-ben Arad, 1566-ban Zaránd bevégezte megyeiségének középkori szakaszát. De a most reázduló viharok csak jobban megédzették erejét s épen a török hódítás teremtette meg számára a politikai renaissance korát.»

A II. kötet, mely a jövő év végén jelenik meg, ezzel az új korrall foglalkozik.

PÁRBAJ A TENGERBEN.

Angol elbeszélés.

Irta Goodman G. J.

A vitatkozás után Balustrier eltaszította magától Lambertet s még egy hatalmas ütést is mért arcára. Erre mások is közbeleptek, míg végre a koresmáros az egész társaságot kiutasította. Lambert és Balustrier a szivakodást az utcán is folytatták volna, de társaik nem engedték meg, s rábeszélésükre látszólag ki is békültek, a mennyiben kijelentették, hogy egymást bántalmazni nem fogják. A tengerpartnál véletlenül ismét találkoztak. Mindketten nyugodtak voltak. Néhány pillanattal némán néztek egymás szemébe s végre Balustrier szólalt meg.

— Te hoztam nyúltat!
— Te pedig megütöttél!
— Megütöttelek, s ezt ismét megteszem, ha hazugsággal vádolsz.
— Vádatam fenartom.
— Én nem hazudtam.
— Hiszen most is hazudsz!
Balustrier nem felelt rögtön, hanem szeméit Lambertre szegezve mondá.
— Hát te férfi vagy?
— Mit akarsz ezzel mondani?
— Van-e arra való bátorságod, hogy szavaidért tettel helyt állj.

— Igen is, van. A köztünk fenforgó viszályt másként nem is lehet elintézni.

— Micsoda? Tán párbaj útján? Hiszen pisztolyhoz vagy kard forgatáshoz egyikünk sem ért.

— Nem is úgy értem. Vannak egyéb fegyvereink is. Te úgy látszik nem értesz. Nos, akkor megmagyarázom. Van-e arra bátorságod, hogy a tengeren találkozzunk és ott veredjünk meg?

— Hogyan?

— Te jó úszó vagy, ép oly jó úszó, mint én. Merközzünk meg egyszer, — utoljára, — megértettél-e most?

Párbaj a tengerben! Az ötlet eleinte meglepte Lambert Pált. Küzdelem egy díjért, mely Coralie és az élet lenne.

— Ugy legyen, — mondá, — s mikor?
— Rögtön, ha úgy tetszik. A város csendes és iresa. Senki sem fog bennünket észrevenni. Várunk fel van hevülve, — legalább az enyém, — s nem is tudnék e cézra alkalmasabb időt találni...

A két férfi megegyezett s az elhagyott utcán végig menve, a hautevillei meredek dombon felfelé a nyílt mezőre jutott. Onnan a Fermain-öböl oldalán a Bee du Nez szikláig haladtak, hol hajóik horgonyoztak.

— Tisztességesen fogunk harcolni, — mondá Lambert.

— Én részemről mindenesetre, — felelé Balustrier.

— Mit tegyünk?

— Mindegyikünk a tengerbe veti magát a hajója csúcsáról. Jó lesz így?

NEMZETI SZINHÁZ.

A «Thermidor»-ból.

«AZ 1892-IKI NAGY HÁBORÚ.» — A SZULTÁN, WOLSELEY LORD, AZ ANGOL HADSEREG FŐPARANCSONKA KISÉRETÉBEN, SZEMLELI A BOSZPORUSBA VONULÓ ANGOL HAJÓHADAT.

küldött ezredeknél is meg kellett volna fordulni. Minthogy pedig tengeren vissza nem mehettek, csak az Ausztria ellen felállított sereg szaporítására alkalmazhatók, mit azonban egyelőre azért nem tartok valószínűnek, mivel a bolgár hadsereg teljes megsemmisítése évek óta kedvező terve Sándor cárnak. Mindazonáltal Oroszországban méltán aggódtak a Várna alatt álló csapatok sorsán, melyeket oly könnyelműen oda dobtak. Az orosz tengernagy eleinte nem mert Szabasztopolból kivonulni, mivel azt hitte, hogy Tryon angol tengernagy csak a nyílt tengerre akarja kicsalni, hol tiszteres túlerejével könnyen megsemmisíthetné. A Várna alatt álló 35 ezer orosz Karanov tábornok vezénylete alatt semmire sem ment a bolgár csapatokkal, s időközben Tirnova felé is kiterjesztette elővédeit, még pedig azon feltevésben, hogy a Szerbiában álló osztrákok azért nem mernének onnan ki-mozdulni, mivel Montenegró és esetleg más két-színű szomszédok ellen résen kell állniuk. Mihelyt azonban Karanov tábornok Nészét vette, hogy az angol hajóhad tényleg Maltába érkezett, azonnal arra unszolta a fővezényletet, hogy a nékie szánt erősítéseket tüstént útnak indítsák. Meglehet, hogy 50—60 ezer emberrel az oroszok tán a Dunán is átkelhettek volna, de mivel a rögtön szállításra nézve sem Odesszában, sem pedig Szabasztopolban az előkészületek kellő időben meg nem tétettek, azokivül pedig a sardiniai tengeri ütközet híre is elterjedt, azon kellett lenni, hogy a Bulgáriában rekedt sereget valami módon haza vigyék, mire azonban kevés kilátás volt, mivel az angol ezir-kálók már ellepték a Fekete-tenger széleit.

Angol csapatok megérkezése a Marmora-tengerre. Wolseley lord, az angol hadsereg főparancsnoka, Konstantinápolyban.

Az angol hajóhad közép-tengeri mozdulatait az orosz kormány New-Yorkból érkezett távirati értesítésekből tudta meg. Ez úgy történt, hogy valamely túlbuzgó angol hírlapíró sűrűnyet az oroszok utközben elfogták s biztonság okáért tengeren től uton juttatták Szent-Péter-várba. Mihelyt Markham tengernagy vezénylete alatt az angol hadi hajók a Fekete-tengeren megjelentek, az orosz szállító-hajók azonnal részint Odesszába, részint pedig Szabasztopolba vonultak vissza. Az angol ezir-kálók hajók, melyek a bolgár tengerpartot Várna közelében elfoglalták, néhány orosz szállítóhajót is hatalmukba kerítették. A fogoly tisztek nyilatkozatai szerint, Karanov orosz tábornok hadereje 15—20 ezer ember, (az eddig odaért erősítések hozzászámításával 30 ezer ember) a Duna és Tirnova közt áll, miért is Szófiában attól féltek, hogy az orosz vezér a várost meg fogja lepni.

Wolseley lord, az angol hadsereg főparancsnoka, ki legújában Konstantinápolyban tartó-

zkodott, arról értesítette a török kormányt, hogy biztonság okáért Anglia 10,000 embert fog a Marmora-tengeren keresztül Kis-Ázsia védelmére küldeni, mely haderő Maltából és Ciprusz-ból Markham tengernagy hajóin szállíthatók oda. A szultán beleegyezése folytán az erre való parancsok ki is adatván, a hajóhad csakugyan elhaladt a dolma-bagdzei palota előtt, mely gyönyörű látványának maga a szultán is szemtanuja volt. Wolseley lord az egyes hajók nevét mondta el az uralkodónak, kit az egész jelenet nagyon érdekelt. Wolseley lord a kis-ázsiai hadjáratról sokat vár, különösen mióta arról értesült, hogy Mukhtar pasa Trapezuntot az orosz túlerő ellen oly fényesen megvédi. Egy hét múlva nagy eseményeket várhatunk, melyekről önnök azonnal értesítést fogok küldeni.

A hangulat Ausztráliában.

Uj-Kaledónia elfoglalásának terve.

(Külön tudósítónk távirata.)

Melbourne, június 2.

A világrendítők események hatását itt, e távoli angol gyarmatokon is megéreztek. Mióta a háboru Anglia és Franciaország közt kiütött, mindenki azt tartja, hogy a londoni külügyi hivatal különös értesítése nélkül is első sorban Uj-Kaledóniában kellene a francziákat megtámadni. Ausztrália 700 mérföldnyire fekszik Uj-Kaledóniától, de ezen távolság nem képezi a legnagyobb nehézséget, mert mai napság ennél sokkal távolabb fekvő pontokat is szemmel kell tartanunk, nehogy nálunknál szemesebb emberek, mint például az amerikaiak, megelőzzenek. Lord Hopetoun kormányzó és lord Scott tengernagy nem értenek egyet a eselekvés módjára nézve, mert míg a kormányzó azt akarná, hogy a hajóhad rögtön Uj-Kaledóniába induljon, addig a tengernagy a londoni külügyi hivatal egyenes utasítását ohajja bevárni.

Melbourne, június 6. éjfélok.

A londoni admirális parancsa megérkezett. Ennek folytán a hajóhad rögtön elindul. Az ausztráliai gyarmati kormány miniszterelnöke három vagy négy miniszter kíséretében külön vonattal azonnali Sydneybe utazik. Magam is a kíséretbe csatlakozhatom.

Június 7.

A miniszteri vonat egy órával a kitűzött idő előtt érkezett meg. A kikötőben horgonyozó száz meg száz kereskedelmi hajó díszesen fellobogóva az öröm jeleit mutatja s alig hiszem, hogy a testvér-ország elfoglalását valaki időszerűtlen vállalatnak tekintené. A hajóhad fűtött kazánokkal várta a miniszterelnök megérkezését és egy óra múlva horgonyait felszedve, a nyílt tengerre indult.

(Folyt. köv.)

Sardou drámája, a nemzeti színházban legközelebb színe került «Thermidor» korrajzának eleven hűségével, rendkívül hatásos jeleneteivel, sokkal nagyobb érdeklődést kelt a budapesti közönségben, mint sem azt az első előadásnak elég zajos, de nem épen általános sikeréből jósolni lehetett. Érdekes színpadi munka mindenestre, a theatrikus fogások egész szövedéke, mely, bár nincs nagy belbeese, mégis jó ideig fenn fogja tartani. Annál inkább, mert a nemzeti színház tagjai kitűnően játszó, s azt hisszük, nem igen engednének játék dolgában azoknak az előadók-nak, a kik e darabot tavaly a Theatre Françaisban, Párisban bemutatták.

A sok érdekes jelenet közül csak kettőt emlí-tünk föl, a melyeket képekben is bemutatunk. E csoport-jelenetek még a rajzban is fölkelthetik a közönség érdeklődését, annál zajosabb a hatásuk, ha megelevenedve látjuk a beszélő képet a színpadon.

Elmondtuk már a színmű meséjét, tehát emlékezni fognak olvasóink arra, hogy Labussière színész az első felvonásban a dühöngő republikánus mosónők körmei közül megmenti Fabien-net, a kinek Martial, a katonatiszt a vőlegénye. A mosónők, a kiknek nem tetszik a leány finom keze és csendes magaviselete, a ki tehát gyanus, különösen mikor megtalálták nála az arany keresztcsékét, biztot hivatnak, hogy fogja el a leányt s cipeltesse a börtönből vérpadra. A biz-tos megjelen. El akarja fogni Fabienet, de oda-áll eléje Labussière.

—A jegyedet! — kiált rá a biztos ismételtén. Labussière, a ki a jöllét-bizottság irodájának iktatója, előbb lehurrogja a biztot, aztán meg-mutatja jegyét, mire a rendőr elsápad és meg-rettenve nyit utat Martialnak és Fabiennek. Ez a jelenet szemléltethető az első képen.

Ez a színmű exozicziója. Martial és Fabienet egy barátságos polgári házba viszi Labussière, a ki tényleg ama forradalmi korszak egyik szereplő alakjának mása. Mint színész, csinyt követett el a hatalmas köztársasági férfiak egyik legvérengzőbb fejé-nek, Maratnak szóra ellen, méltó felháborodásában összezúta szobrát. Ha megcsipik, akkor halál fia. Hogy menthesse meg magát? Eltö-kélte, hogy bemegy a vadállat barlangjába. Párt-fogás utján bejutott a jöllét-bizottság irodájába s mint ilyen menthető meg Fabienet is, épen a Thermidor reggelén.

Thermidor 9-ike, vagyis július 26-ika volt az a nap, melyen Robespierret megbuktatták a konventben a mérsékelték, a kik már torkig voltak a sok igazságtalan vérontással.

A vérengzés borzalmaikat két felvonáson át érzé-kíti meg Sardou előttünk. Nem a színpadon látjuk a borzalmasságokat; mert hisz ezt a leg-reálisabb hajlamu és izlésében elfásult közönség sem fogadná el. A színpadok mögött történnek s egyes szereplők elbeszéléséből, főleg pedig Labussière-től tudjuk meg az egészet. De ezek az elbeszélések annyira kidomborítják az egész kornak képét, hogy az egész nagy perspektiva feltáru előtűnk. A színpadi mesterség egyik ritka példája ez, hogy bár közvetlenül semmi sem történik előttünk, mégis folytonos izgalom-mal kísérhetjük a gyorsan perdülő cselekvény leolylását.

Egy nap, a Thermidor 9-én történik az egész dráma. Fabienet, a kinek számára Labussière már útlevelet is kért és úgy elkészíté útját, hogy megszökhetik bántatlanul Martiállal, elárulja magát, midőn levelet ír az apácáknak, a kik-nél az időben menedéket talál. Az apácákat elfogták s Fabienne levele árulóvá lett. Fabienne nem is védekezik. S mivel Héron, a rendőrigaz-gató, a ki hiába ostromlá kegyével, ráfogja, hogy meg akarta őt ölni: biztosra veheti elítél-tetését.

Második képünk a negyedik felvonás végjele-netét ábrázolja, midőn Fabienne a vesztőhelyre indul.

Labussière mindenképen meg akarná őt men-teni. Robespierre már megbukott; abban remény-kezik tehát, hogy a vértörvényszéket feloszlat-ják, annál inkább, mert elnökét, Dumast is elfog-ták. De ez a reménye még korai. Ellenforradal-lom támad ugyanis, mely legalább erre a napra lehetlenné teszi az elítéltnék megmentését.

LABUSSIÈRE ÉS A BIZTOS JELENETE AZ I. FELVONÁSBAN.

FABIENNE ELINDUL A VESZTŐHELYRE (IV. FELVONÁS).

zet nyújtott a mesternek s megígérte, hogy másnap ismét elmegy. Másnap szintén megjelent a király, kit ezúttal is nagy tömeg üdvözölt tiszteletteljesen.

A király március 30-ikán este 9 órakor külön udvari vonaton elutazott Budapestről Bécsbe. Az udvartartás egy része már reggel elvázott.

A képviselőház váratlanul gyorsan átvetett a költségvetés általános tárgyalásán. Csak szerdán kezdte meg a már esztendőnk vége volt a vitának, s hozzá lehetett kezdeni az egyes minisztériumok költségvetésének tárgyalásához.

Nyitási püspökül, az elhunyt Roskoványi helyére, Németh József temesvári főszentelt püspököt emlegetik.

Püspöki jubileum. Zalka János győri püspök május havában ül meg püspöksége 25-ik évét. Győr városa egész közönsége készül az ünnepélyre.

Arany János szobra. A tavaszi napok beálltával hozzá fogtak a múzeum-kertben az Arany-szobor talapzatának munkálataihoz. A talapzat még a tavaszon elkészül. Maga a szobor is befejezéséhez közeledik.

Az akadémia emléktáblája. A magyar tudományos akadémia palotájára jövő emlékkő gipsz mintáját Holló Barnabás szobrász elkészítette s a mintát darabokra fűrészelve most szállították át a volt Turbain-öntőműhelybe.

Török világ Budán. Kétszáz esztendő óta talán az idén történik először, hogy Budán megülik a mohamedánok nagy böjtjét, a ramazánt. A Budapesten időző bosnyák zászlóalj, mohamedán legénysége számára a „Flórián kaszárnyában” rendeztek be imaházat; van külön papjuk is.

Magyar dalok és a német császár. Márc. 26-án Berlinben gróf Széchenyi Imre nagykövetségünk hivatalos ebéd volt, melyen a német császári pár is megjelent. Cziznyazene is volt és ebéd után Vilmos császár, ki igen vidáman társalgott, ismételen elhuzatta a maga nótáját.

Az új országház építése. Az épülőfélben levő új országházról az utóbbi napokban aggasztó híreket hoztak forgalomba, hogy a monumentális épület súlydöbben van s falai szakadoznak.

Az építési bizottság, Kovács Gusztáv főmérnök, Steindl Imre tanár és Tandor Ottó műépítész vezetése mellett apróra megvizsgált mindent, sülyedések, repedések azonban nyomát sem találta. Ennek különben még a lehetőségét is kizártnak tartják.

tusban lesz a bokréta-ünnep, szeptemberben pedig hozzáfognak a vastetők felrakásához. A kőfaragó és szobrászmunkások egész télen dolgoznak s 240 kőfaragó és 80 szobrász van elfoglalva; kizárólag hazai követ, márványt dolgoznak föl. A parkányzatra szánt majolika díszítések mintái is készülnek, a figurális szoborművekre nézve pedig most kötik a művészekkel a szerződéseket.

A felvidéki inségesek részére lapunk szerkesztőségénél következők adományok gyűltek be:

A Vasárnapi Ujság szerkesztősége 10 frt. — Rákospalotáról: Özv. Perczel Pálné 10 forint. — A „Képes Néplap” szerkesztősége útján: Selmezbányáról: Füstös Béla 1 frt. — Ó-Szönyről: G. J. 1 frt. — Kisújszállásról: Péntek József 1 frt. — Nagy-Szombatáról: Fürety József 1 frt. — Rákócyról: ifj. Deményi Márton 2 frt. — Szegehalomról: Mészáros János 1 frt. — Juhász János 1 frt. — Szarvasszról: Szvák Mihály 1 frt. — Tahy-Tótfalváról: Mihailovics György 40 kr. — Illyefalváról: Dóza Eliza 5 frt. — Somogy-Szakácsról: Bárány György 5 frt. — Kaposvárról: Gáspár Menyhért 1 frt. — Gáspár Kálmán 50 kr. — Gáspár Juliánna 50 kr. — Hermád-Némethről: Fésüs Ferenc 1 frt. — Nagy-Kőrösről: Ditrích János 30 kr. — Dobókrösről: Törő János 1 frt. — Szalárdról: Bimbó Sándor 1 frt. — Kavanacságról: Skorovszky Zsuzsanna 2 frt. — Kis-Czellről: Rosta Ferenc 1 frt 25 kr. — Kozári József 50 kr. — Sárközi István 50 kr. — Meryenyről: Ujvári István tanító gyűjtése 1 frt. — F.-Vadászról: Szabados Bertalan tanító gyűjtése tanítványai közt 2 frt 28 kr. — Vaiszról: Birkmayer József 1 frt. — Csillagtanyáról: Pápai Márton 1 frt. — Öreg-Csertéről: Fehér Antal 1 frt. — Bugyiról: Szőnyegi György 1 frt. — Nagy-Endréről: Józsa Mór 50 krajczár. — Miskolcra: Csont József 50 kr. — Mezőhegyesről: Hovorka Pál 1 frt. — Fodor Gyula 1 frt. — Valkay György 1 frt. — Vepeléről: Czizpó András 4 frt. — Sepseről: Polgár Ferenc 5 frt. — Jajczáról: (Bosznából): Kun István 2 frt. — Brádáról: Özv. Vilmos Sándorné 10 frt. — Velinről: Sebők József 1 frt. — Mocsoládáról: A 48-as körben március 15-én rögtönzött gyűjtés összege 1 frt 56 kr. — Aszalódról: Kulesár Pál 1 frt 50 kr. — Hódásról: Lakatos Gyula 1 frt. — Pebről: Vasvári Zsigmond 1 frt. — Miklósról: Horvát János 1 frt. — Sajó-Püspökiről: Ocsenás János 2 frt. — Ó-Becséről: Gulyás László 2 frt. — Gulyás György 1 frt. — Gulyás Teréz 1 frt. — Bonyhádról: D. K. 1 frt 50 kr. — Búsáról: Keller György a büntül ipartársulat adományaké 3 frt. — Bánfalváról: Szász Péter 1 frt. — Germelyről: Szopkó András 1 frt. — Biboreczfalváról: Gáspár András 1 frt. — Karancs-Berényről: Horváth Samu tanító gyűjtése iskolájában 80 kr. — Összesen 105 frt. 9 kr.

Ugy ezen összeget, mint a még szerkesztőségünkhez ezután érkező adományokat az inségesek segélyezésére alakult „Felebarát” című jótékony czélú egyesülethez fogjuk juttatni.

Előfizetési fölhívás.

Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetése márczius végével lejár, fölkérjük az előfizetés mielőbbi megújítására, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

A „Vasárnapi Ujság” eredeti elbeszéléseket és életképeket, részben illusztrálva, közöl Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathi Zsigánótól, B. Büttner Linától, Petelei Istvántól, Szivos Bélától, Szomaházi Istvántól, Gonda Dezsőtől, Kacziány Gézától, Kazár Emiltől, Tórs Kálmántól, stb. — A külföldiek közül leginkább az angol, francia, orosz szépirodalom jelesebb elbeszélői műveit mutatja be.

A „Vasárnapi Ujság”, mint családi lap, kiterjeszkedik a női munkakörre és divatra is.

A „Politikai Ujdonságok”-hoz „Magyar Gazda” című, kéthetente megjelenő gazdasági és kertészeti lap van csatolva s ezen felül rendkívüli mellékletekkel is bővítve van a lapnak hetenként másfél s minden második héten két ívre terjedő tartalma.

Mind a két lapnak kiegészítőül szolgál a „Világkrónika” című képes heti közlöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg.

A „Világkrónika” 1892. januárban „A bünbak” című új angol regénynek közlését kezdte meg, mely számos művészi kivitelű képpel van illusztrálva. — A „Világkrónika” a „Vasárnapi Ujság”, vagy „Politikai Ujdonságok” előfizetői felévre 1 frt, egész évre 2 frt pótdíjért még folyvást megrendelhetik.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

Table with subscription rates for different regions and publications. Columns include publication name and price in forint and krajczár.

Az előfizetések a „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

SZABÓ ISTVÁN.

Szabó István, kazári plébános, a magyar irodalom úttörőinek egyike, a tud. akadémia és Kisfaludy-társaság veterán tagja, meghalt márczius 27-ikén, 91 éves korában. Egykor érdemes irodalmi munkásságot fejtett ki Homerosz és a hellén remekírók fordításával. 1889-ben ilte meg a magyar tudós társaság felszázados évfordulóját annak, hogy tagjai közé választotta s akkor a magyar irodalom legkiválóbb képviselői siettek üdvözlőleveleket kifejezni az aggasztó állapotukról. Lapunk is tüzetesen méltatta akkor működését. Még élte alkonyán sem szűnt meg munkálkodni. Csak a múlt évben adta ki a „Muzsák” és „A hold előtti szakaszok” s az idén „Dodekateologia” és legújabbban a „Magyarok Istene” értekezéseit. Bakony-Szentkirályon született, s gr. Esterházy László roznói püspök pártfogása mellett végezte tanulmányait. 1826-ban pappá szenteltették és egy évig imok volt a püspöki megyei hivatalnál. A keleti nyelvekben nagy előmenetelt tévén, különösen a hellén nyelvet és irodalmat tette sajátjává. A m. tud. akadémia levelező tagjává választotta, mely alkalommal „Szikrák” nyugtató a hellén szónokokból, ezenfelül fordította Homér Odüsszeáját s később Iliaszát, Isokrates Parenesisét s Tetralogiáját, Aesop meséit s már az előtt (1834-ben) megjelentek tőle a „Görög virágok” az Anthologiából. A Kisfaludy-társaság 1842-ben sorozta tagjai közé, mely alkalommal „A hellén és magyar próza egymás mellett” című értekezésével lépett föl. Az irodalmi köröktől távol élt, a fővárosban alig ismerte valaki. Halála azonban általános részvételt keltett.

Mihály János, nyug. közlekedési miniszteri tanácsos, régi honvédezésre, a mérnöki kar veteránja, meghalt Budapesten, 74 éves korában. Ifjúságában Széchenyi István gróf buzdítására lépett a mérnöki pályára, s a felső Olaszországban munkába vett

folyamszabályozásnál járta a gyakorlat első iskoláját és a Pó szabályozásában már mint főmérnök vett részt. Széchenyi által hazahívva, a Tisza szabályozásánál vállalt munkát, melyet azután a szabadságharc szakított meg. 1867-ben mint a vízszabályozás terén kiváló tekintélyt Mikó Imre gróf közlekedési miniszteri tanácsosa ranggal alkalmazta a minisztériumban, a hol Tisza Lajos miniszterségeig működött.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: DAPSY VILMOS, nyug. kir. bíró, több ízben országgyűlési képviselő a rimaszombati kerületből, jeles bíró, 82 éves, Budapesten és a rimaszombati családi sirbontban temették el. — POLGAR IONÁZ, kir. táblai tanácselnök, a magyar bírói kar egyik jelese, 63 éves, Budapesten; ugyanitt SHERSTYEN ISTVÁN, kir. járásbíró, 52 éves; id. AKANTISZ ISTVÁN, a belügyminisztériumi segédhivatal nyug. igazgatója, 71 éves. — VIOLICH KAROLY, nyug. tanár, életének 56-ik, tandíri működésének 30-ik évében. — MARXAY EÖSE DÁNIEL, köztisztviselő el. férj, egykor vitéz honvéd, 63 éves, Jolsván. — FARKAS LAJOS, a sátoralja-újhegyi ügyvédi kar neosztora, hosszú ideig a városi képviselő tagja, 1848-ban a zempléni önkéntesek kapitánya, 73 éves, Budapesten, és S.-A.-Újhelyen temették el. — MATJENYI BALINT, földbírtokos, ki egy időben a gödöllői uradalom megvásárlásánál is közreműködött, Budapesten.

LUKE GYÖRGYNE, szül. Adamasky Lenke, fővárosi tanácsnok neje, kinek halálát férje mellett hat kis-korú gyermek siratja, 34 éves korában, Budapesten. — Ifj. faji FAX BELÁNE, szül. Blaskovich Mária, élete 38-dik évében, Jász-Monostoron, és Pécelzen temették el. — ZADOR GYULÁNE, szül. Vidos Elvira, Zádor Gyula, a nagyváradi itélőtábla elnökének neje, Nagy-Váradon.

Szerkesztői mondanivalók.

Az anya. — Művészkém simán, egyszerűen van írva, kerületen minden érzéket, mesterfogást, avagy nagy hangzást így hangzik saját ítélete a beklódott versről; mi azonban egészen másképp ítélnék róla, szerintünk dagálylval, erőteljességgel, értelmelenséggel van tele. Ime ízelítől a vers kezdete:

„A kedves, zord idő, mint a malomkerék Felkapja és újra lecsapja a vizet; Csak azért vonja fel a magasba, hogy még Mélyebbre csapja le. . . . Elt már az eleget! Ti pelyhegy öngyűszemek, ne kapaszkodjatok! Ne ragadjatok meg éltetek fonalát! A vastag kötél is vékonyul ha húzzák És erővel nagyobb csapással szakad át.”

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyveskereskedésben kapható:

AZ ÉV TIZENKÉT HÓNAPJA. MEZEI ÉS KERTGAZDÁSZATI TEENDŐK HAVI EMLÉKEZTETŐJE.

Kiváló tekintettel hazánk éghajlati viszonyaira.

Irta Dr. FARKAS MIHÁLY.

Ára füzve 60 kr.

A KÖZPONTI IDEGRENDSZER ÉS AZ ÉRZÉKSZERVEK MORFOLOGIÁJA

Irta MIHÁLKOVICS GÉZA m. kir. egyetemi tanár.

Ára füzve 5 frt.

TÜNDREMESÉK.

Perrault, D'Aulnoy grófné és Leprince de Beaumontné után

franciából fordította

HARASZTINÉ RÉCSI JOLÁN.

Ára füzve 1 frt 50 kr.

Vászonkötésben 2 frt.

Dr. KEIL A. L.

RÓMA TÖRVÉNYHOZÁSA

A NÉPGYŰLÉSEK KORÁBAN.

Ára füzve 4 frt.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 12-ik számában közölt képtalány megfejtése: Sokra vitte Tamás, mégis meghalt ő.

Heti naptár, április hó.

Table with weekly calendar for April, listing dates, days of the week, and religious observances.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-ter 6. szám.)

Selyem hamisítvány. Égesünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s a jól festett selyem az elégetésnél összepödörödik és csakhamar kiállszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyva; addig a hamisított selyem (mely záros szint, szalonnás lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (mint-hogy rozszálai a festanyagtól telitett tovább izanak) és sötétbarna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggöbrül. Henneberg G. (es. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, házhoz szállítva postabér- és vámmentesen szivesen küld bárkinek is mintákat akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyemszövetekből. (4)

Előfizetési fölhívás a „Fővárosi Lapok” április-juniusi évnegyedére.

A hazai szépirodalom egyetlen napi közlönyének folyamában immár a 114-dik évnegyed következik. Felhívjuk rá a művelt olvasó közönség figyelmét s kérjük pártolását. A szerkesztőség, melynek élén Vadnai Károly áll, jeles írók, tisztelt veteránok és fiatal erők széles kör nek folytonos támogatása mellett, lankadatlan buzgalommal igyekszik érdekes, eleven, bő tartalmu napi lapot nyújtani, mindig a nemzeti haladás, társadalmi műveltség és a jó izlés szolgálatában állva. Válogatott szépirodalmi olvasmányok, nagy változatosságu tárcák és bő hírvoratok mellett, van képes heti melléklete is: a

„Salon és Sport”

A szerkesztőség fokozott buzgalma, úgy véljük, méltóvá teszi e lapot a fokozódó pártolásra. Kérjük ennél fogva a „Fővárosi Lapok” birtását, hogy e régi, meggyökeresült közlönyt ismerőseik körében ajánlani, terjeszteni sziveskedjenek.

Az „Athenaeum”, mint a lap kiadója, mely a csinos kiállításról és pontos szétküldekről gondoskodik, az előfizetések mentül előbbi beküldését kéri. Az ár: évnegyedre négy, félévére nyolcz, egész évre tizenhat forint. Az utalványt vagy pénzes levelek így címzendők: »A Fővárosi Lapok kiadó-hivatalába Budapest.»

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS”

a mely az új évvel immár 26. évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága, és sokasága, rovatainak változatossága, ki-tűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tet-ték népszerűvé. A kormány körében előforduló esemé-nyekről az „Egyetértés” olvasói értesülhetnek első sorban. Az országgyűlési tárgyalásokról a legrészletesebb, tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közöl. Bármely párthoz tartozzék is a képviselő, beszéde az „Egyetértés”-ben a legterjedelmesebben közöltetik. Ez az óriási terjedelmű lap egyszerre két homlokegyenest ellen-kező irodalmi célzt szolgál, mert naponként megtalálja benne a család, a hölgyvilág, a maga szépirodalmi olvas-mányát a világirodalom legkitűnőbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárczacikkeket legjobb íróinktól, divattudósítást Párisból stb., úgy, hogy nincs szép-irodalmi lap, mely az „Egyetértés”-nek e rovatával a versenyt kiállhatná.

S ezzel szemben ott van az „Egyetértés”-nek olda-lakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jólétesültség tekinté-tében utolérhetetlennek van elismerve a magyar sajtó-ban. Egyik legfőbb érdeme az „Egyetértés”-nek, hogy az események ösmertetése körül soha semminemű te-kintetektől sem hagyta magát befolyásolni, s mint tel-jesen független lap fölötté áll minden pártérdeknek és csak az igazságot szolgálja. Az egész sajtóban leg-nagyobb terjedelmű országgyűlési tudósításainak is mindenkor a párttekineteken felülemelkedő részrehaj-latlanság szerezte meg a közeliismerést, mely abban nyil-vánul, hogy az „Egyetértés” olvasói között minden párt-ból találunk híveket.

Az „Egyetértés” gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazda-közönség, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés” kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségével a többi lapok már föl sem veszik a versenyt. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két évtized óta tudja már, hogy az „Egyet-értés”-ben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s e miatt az „Egyetértés” ma már nélkülözhetetlenné vált, mint a hazai kereskedelmi, ipar- és mezőgazdasági for-galom magyar nyelvű vezérlapja. Üzleti dolgokban az „Egyetértés” a legjobban informált lap Magyarországon.

A rendes rovatokon s a fölmerülő eseményekről leg-nagyobb terjedelemben közölt bű tudósításokon kívül végre csak az „Egyetértés” három speciális rovatát em-lítjük meg, melyek országos hírre tettek szert. Ezek: az Irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság, melyek mindegyike egy-egy szaklapot képes pótolni. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitele-sen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés”-re, melynek előfizetési ára: egy hóra 1 forint 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfzte-tési pénzek az „Egyetértés” kiadóhivatalába küld-endők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

Az „Egyetértés” felelős szerkesztője és kiadó-tulajdonosa: Csávolszky Lajos.

Az „Egyetértés” kiadóhivatala: Dalszínház-utca 1. sz. (Az operaházzal szemben.)

REGEDI TISZTA ALKALIKUS SAVANYU-VIZ legjobb asztali és üdítő ital

Főraktár: Budapesten, Lipót-körút 21/a.

SZÁVOSZT ALPHONS

Budapest, Arany János-utca 11. sz. a.

Legjobb gazdasági és kertli magvak.

Kinek van szeplője?

vagy bármi folt, vagy pattanás az arcán? Az teljes biz-tonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a világhíró Serail arczkenőcshez,

mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztátalanságot, hanem az arczbőrt vakító fehérre, tisztává és üdövé teszi. — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr. Ugyanott kapható: Vasas chinabor, gyengesség ellen. Pepsinbor, rossz emésztés esetén. 1 üveg ára: 1 frt 20. 5 üveg franko küldve 6 frt o. é.

Rozsnyay Mátyás gyógyszerész, Aradon.

Egy egész üvegyári rak-tárnak megvétele folytán azon helyzetben vagyok, hogy egy teljes legánom-készítésű és legújabb kiállítású üvegszerviz

3 forint 95 kr.

- mesés olesó áron szállítsak és pedig áll: 12 drb vizespohár, 12 e borospohár, 6 e liqueurpohár, 1 e vizesüveg, 1 e borosüveg, 1 e liqueurüveg, 6 e kompótesze, 1 e kompóttál, 1 e csemegetál.

Összesen 41 darabból. Meg nem felelő tárgyak vissza-vétnek és a pénz vissza-küldetik. Ládáért és cso-magolásért 60 kr. számítat-ik. Csak utánvét mellett szállít BÖHM üvegyári raktára Budapest, VI., Csengery-utca 48. sz.

Hirdetések elfogadtat-nak a kiadó-hivatal-ban, Budapesten, IV., egyetem-utca 4. sz. a.

Az összes 1891. kiállításokon u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Váczott legelső és legmagasabb kintüntetés: „nagy díszokmány”

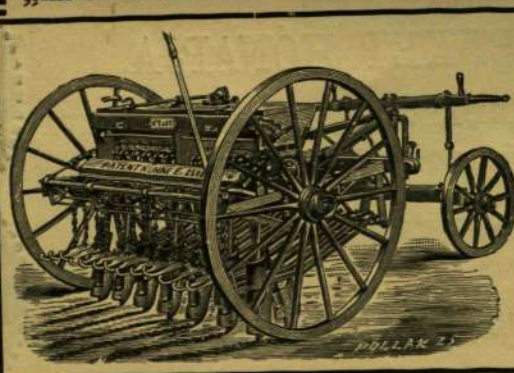
Alakult 1856. KÜHNÉ E. Alakult 1856.

gazdasági gépgyára Mosonyban

Főraktár: Budapesten, Váci-körút 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek az általán kedvelt népszerű és több mint 12,000 példányban elterjedt kitűnő

„HUNGARIA-DRILL” SORVETŐGÉPEIT.

Uj! „Balance-Hungaria-Drill.” (Wabrosch szabadalma.) Legjobb sorvető hegyes vidékre. Könnyű és olesó répavetőgépek. Laacke-féle rét és szántóboronák. Egy- és kétvasn ekék. Uj! „TRIUMPH” kintű szelelő magtár-rosta. Rosták, konkolyozók, kaspárok, töltőgépek és minden más gazdasági eszközök készletben. Árjegyzékek bérmentve.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyv-kereskedésben kapható:

VERNE GYULA.

CASCABEL CÆSAR.

REGÉNY.

Franciaiából HUSZÁR IMRE.

84 képpel.

Ára füzve 2 frt 50 kr., vászonkötésben 3 frt.

Az arcz szépségét

legbiztosabban megszerzi és fentartja

Leichner zsirpora Leichner hermelin-pora

E híres arczporok a legmagasabb női körökben s a legelső művésznők által előszeretettel alkalmaztatnak; a bőrt éles vagy poros levegő ellen megvédi, s fiatalos, viruló kinézetet adnak neki. Csak zárt szelenczékben a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31 és minden illatszert-kereskedésben.

Óvakodjunk az utánzatoktól.

LEICHER L., illatszert-vegyész, s kir. udvari színházak színlítője.

Tisztelt Reakció és Közvélemény!

T. Ház!

Köszönöm, hogy bennem találkozott bizalmok a díszes elnöki állásra nézve.

A szegény Tamás és Bánffy Dezső után csak is Bölcseségem következhetett harmadiknak.

Én leszek a legjobb elnök, mert alattam csak derűltég fog uralkodni. (Általános derűltég.)

Ezzel megnyitom a Sándor-utca színház új ciklusát April—Juniusra.

Bölcs Bolond Istók, hárszánk.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„BOLOND ISTÓK”

humorisztikus képes hetilapra.

A „Bolond Istók”, a legnagyobb és legdíszesebb magyar élizlap, a tizenötödik évfolyamba lépett.

Előfizetési feltételek:

ápril—junius évnegyedre 2 frt ápril—szeptember félévre 4 frt

Előfizetések, legczélsebbben posta-utalvánnyal, a kiadó-hivatalnak küldendők: Budapest, egyetem-utca 4. szám.

Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetéseik lejárt, azt megújítani sziveskedjék, hogy a szétküldésben akadály ne legyen. A Bolond Istók kiadóhivatala.

Advertisement for Károly György's photographic studio, featuring a circular logo with 'JURY 1885' and 'BUDAPEST 1895'. Text includes 'Fényképészeti műintézet', 'N. havani utca 18. sz.', and 'PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA, FÉNYNYOMAT, AUTOGRAPHIA, FÉNYMÁSOLAT.'

Advertisement for KWIZDA FERENCZ JANOS, 'Arany érem Temesvár 1891.', 'A legelső és legrégebb berendezés Ausztria-Magyarországon állat-gyógyászati készítményekből.'

A legelső és legrégebb berendezés Ausztria-Magyarországon állat-gyógyászati készítményekből. Kintüntetve 13 éremmel, 7 díszokmány és elismeréssel. ALAPITTATOTT 1853-BAN.

Advertisement for KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor, 'Ára 1 dobozzal 70 kr., fél doboz 35 kr.' Includes a list of products and prices for various types of horse feed.

Előfizetési felhívás

„Kis Lap” képes gyermek-ujiságra.

MIDŐN az új évnegyed alkalmából a magyar ifjusági irodalom barátainak figyelmét a „KIS LAP”-ra felhívjuk, elég, ha röviden utalunk arra, hogy a „KIS LAP”-nak most folyó negyvenkettedik kötete immár a harmadik évtizedben tesz tanúságot egy jól megkezdett munka ritka sikeréről. Olyan sikerről, melynek legkésebben szóló bizonyosága az, hogy a nyomom, melyet a „KIS LAP” tört és nyitott meg, azóta egész hosszú sora próbálkozik a hasonló vállalkozásoknak. Próbálkozik, de a nélkül, hogy meg-tört nyomom mégis nyomába tudna lépni a „KIS LAP”-nak, mely folytonosan haladva, izmo-sodva, évről évre tökéletesedik és a magyar gyermek-világnak ma már nélkülözhetetlen barátja, mulattató-ja és játszó ok-tatója.

Több mint két év-tizedre terjedő pá-lyafutása alatt a „KIS LAP” oly mély gyökeret vert a magyar ifjusági irodalomnak az-előtt parlag meze-jén, hogy mai nap már föléseges ar-ról szólani, milyen hívatást tölt be. — Minden újabb kötetben csak fo-kozott kedvvel fog-ja Forgó bácsi folytatni a magyar gyermek-világnak szentelt munkássá-gát, nem kéthetve, hogy fokozott párt-fogásra is talál a szülőknél, kis olva-vánknál. — A most folyó kötet, mely a „KIS LAP”-nak immár negy-venkettedik kötete, ép most fejezett be egy hosszabb elbeszélést, művészi rajzokkal, „Roszsoni Ferkó kalandjai szárazon és vízben” cím-mel, ezt most követi egy másik, szintén képpel díszített érdekes elbeszélés a „Sástoll” és „Ezüst barlang” írójától; ezzel együtt minden szám köszi, mint eddig, kisebb beszélyeket, szintén gyakran rajzokkal, ismeret terjesztő cikkekkel, tréfás meséket és komoly példázatokot s szintén minden számban élénk, elszavalásra alkalmas verseket. A rajzok gazdaságára és művészi voltára, mint eddig, ezután is kiváló gond lesz. Fejtőre rejtvények, jétékonysági rovat, a kis olvasókkal való sürű érintkezést fenntaró Forgó bácsi postája változatlanul maradnak az eddigi jó beosztásban.

Minden újabb kötetben csak fo-kozott kedvvel fog-ja Forgó bácsi folytatni a magyar gyermek-világnak szentelt munkássá-gát, nem kéthetve, hogy fokozott párt-fogásra is talál a szülőknél, kis olva-vánknál. — A most folyó kötet, mely a „KIS LAP”-nak immár negy-venkettedik kötete, ép most fejezett be egy hosszabb elbeszélést, művészi rajzokkal, „Roszsoni Ferkó kalandjai szárazon és vízben” cím-mel, ezt most követi egy másik, szintén képpel díszített érdekes elbeszélés a „Sástoll” és „Ezüst barlang” írójától; ezzel együtt minden szám köszi, mint eddig, kisebb beszélyeket, szintén gyakran rajzokkal, ismeret terjesztő cikkekkel, tréfás meséket és komoly példázatokot s szintén minden számban élénk, elszavalásra alkalmas verseket. A rajzok gazdaságára és művészi voltára, mint eddig, ezután is kiváló gond lesz. Fejtőre rejtvények, jétékonysági rovat, a kis olvasókkal való sürű érintkezést fenntaró Forgó bácsi postája változatlanul maradnak az eddigi jó beosztásban.

Minden újabb kötetben csak fo-kozott kedvvel fog-ja Forgó bácsi folytatni a magyar gyermek-világnak szentelt munkássá-gát, nem kéthetve, hogy fokozott párt-fogásra is talál a szülőknél, kis olva-vánknál. — A most folyó kötet, mely a „KIS LAP”-nak immár negy-venkettedik kötete, ép most fejezett be egy hosszabb elbeszélést, művészi rajzokkal, „Roszsoni Ferkó kalandjai szárazon és vízben” cím-mel, ezt most követi egy másik, szintén képpel díszített érdekes elbeszélés a „Sástoll” és „Ezüst barlang” írójától; ezzel együtt minden szám köszi, mint eddig, kisebb beszélyeket, szintén gyakran rajzokkal, ismeret terjesztő cikkekkel, tréfás meséket és komoly példázatokot s szintén minden számban élénk, elszavalásra alkalmas verseket. A rajzok gazdaságára és művészi voltára, mint eddig, ezután is kiváló gond lesz. Fejtőre rejtvények, jétékonysági rovat, a kis olvasókkal való sürű érintkezést fenntaró Forgó bácsi postája változatlanul maradnak az eddigi jó beosztásban.

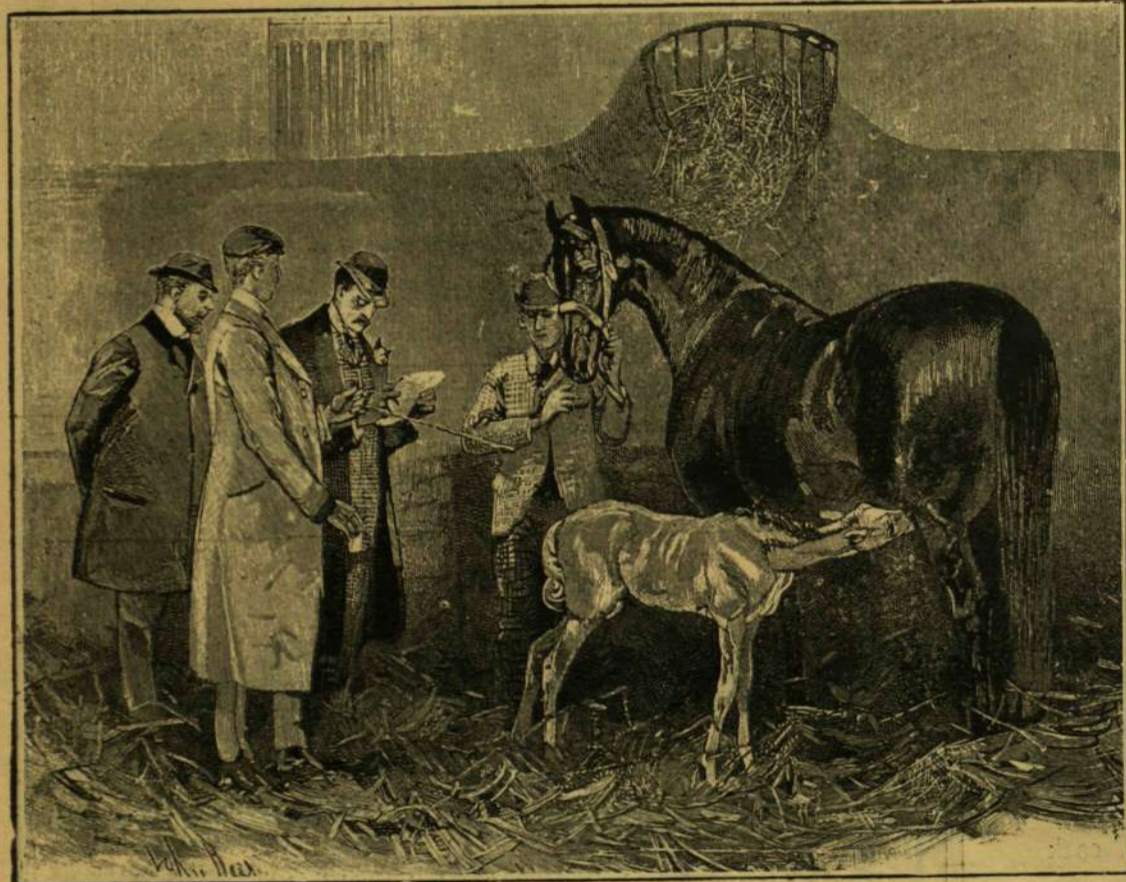
A „Kis Lap” kiadó-hivatala kéri a t. előfizetőket, hogy megrendé-léseiket melőbb sziveskedjenek megújítani, nehogy a lap szétküldése fean-akadást szenvedjen. Az előfizetések, melyeknek küldésénél legczélsebbben a postautalvány használata, a „KIS LAP” kiadóhivatalához (Budapest, IV., Ferenczi-ek-tere 3. sz. Athenaum-épület) intézendő.

Table with 2 columns: 'A „KIS LAP” előfizetési ára:' and prices. Rows include: Negyedévre (1 frt 40 kr.), Félévre (2 „ 80 „), Egész évre (5 „ 60 „).

A „POLITIKAI UJDONSÁGOK”

1892. évi folyama.

A „Politikai Ujdonságok”, a legrégebb magyar politikai hetilap, új évtől kezdve képekkel illusztrálva jelen meg. A képek, melyek e nagy terjedelmű politikai és közgazdasági heti lap hasábjait díszítik, kétség kívül még vonzóbbá fogják tenni a nagy közönségre, a mint azt ujabbán megjelent néhány heti számaiból is láthatni. E képek szorosán a napi eseményekre vonatkoznak, s hogy olvasóink-

A burghleyi ménes.

MUTATVÁNYKÉP A „POLITIKAI UJDONSÁGOK” LEGUTÓBBI SZÁMÁBÓL.

nak, a kik a „Politikai Ujdonságok”-at eddig nem járatták, tájékoztatást nyújtunk e társalapunk illusztrációiról, ime mutatványul közlünk képeiből itt egyet.

A „Politikai Ujdonságok” előfizetési ára: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. negyedévre 1 frt 25 kr.

A „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” együtt: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt.

A „Képes Folyóirat” és a „Politikai Ujdonságok” együtt: egész évre 11 frt 20 kr., félévre 5 frt 60 kr., negyedévre 2 frt 80 kr.

A „Világkrónika” című képes heti közlönyt a „Politikai Ujdonságok” vagy a „Képes Folyóirat” előfizetői egész évre 2 frt, félévre 1 frt pótdíj beklédése mellett rendelhetik meg.

Az előfizetési pénzek a „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” kiadóhivatalához, Budapest, Egyetem-utca 4. szám, küldendők.

A t. gyűjtőknek egyszerre beklédött 10 előfizető után egy ingyen-példánnyal szolgálunk.

MARGITSZIGETI és
KIALLITÁSI
FUMAG
MAUTHNER ÖDÖN
CSAKIS!
Fő-ÜZLET: MAGKERESKEDÉSEBEN Fiók-ÜZLET:
ANDRÁSSY-KAPHATÓ KORONAHERCEG
UT 23 SZ. BUDAPESTEN UTCA 18 SZ.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

GYULAI PÁL

EGY RÉGI UDVARHÁZ UTOLSÓ GAZDAJA.

Dörre Tivadár rajzaival. — Harmadik kiadás.

Füzve 1 frt 40 kr. — Díszkötésben 2 frt.

GYULAI PÁL

NŐK A TÜKÖR ELŐTT.

BESZÉLY.

Feszty Árpád rajzaival. — Harmadik kiadás.

Füzve 1 frt 40 kr. — Díszkötésben 2 frt.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

MAGYAR BAZÁR

mint

A NŐK MUNKAKÖRE

czimű illusztrált szépirodalmi divatlapra.
A NŐKEPZŐ-, GAZDASSZONY- ÉS NŐIPAREGYLET HIVATALOS
KÖZLÖNYÉRE.

Egész évre 8 frt, (negyedévre 2 frt.)

Az egyetlen hazai divatlap, melynek divatképei Párisban készülnek, még pedig e képek ugyanazon nagy párisi házból valók, melyből a „Moniteur de la mode” és a „Mode Artistique”, azaz a világ leghíresebb divatképei kerülnek ki. A lap minden számához igen színesített párisi divatkép, vagy kivételes kedvezményképen, a franczia és angol legkiválóbb szabók újdonságainak rajza lesz mellékelve dupla-lapon 8-10 alakkal.

12-szer évenként 3 melléklettel jelenik meg a lap, 12-szer pedig 4 melléklettel, miután még külön egy nagy érdekű mintalap csatolattik hozzá. A legújabb amateur munkák illusztrációk kíséretében mutatnának be és ez idén rendszeres és gazdagon illusztrált tanfolyamot nyitunk az „otthon” artistikus és gyakorlati berendezésére. E mellékletek már magukban véve értékes gyűjteményt fognak képezni az év végéig.

A M. Bazár díszesen illusztrált szépirodalmi részében folyóvást emelkedett irányú, s egyszerűsággal mulattató olvasmányt nyújtunk. Lapunkban mindig két regény foly: egy a lapban, egy a regénymellékletben, mely utóbbi az év végén könyv alakban beküldhető. Ez idén az 5 legkedvesebb ellensége írja: Mrs Alexander legújabb regényét mutatjuk be: „Egy női szív” ezim, meg a regénymelléklet Th. Bentzon, híres tollából a Constance című regényt hozza.

Ezeket kívül adunk: beszélgetést, költeményeket, eredeti zeneműveket és farszázikket a legjobb bel- és külföldi íróktól, külön rovatokat a női munkásság, egyleti élet, művészet, divat, sport, háztartás, etikette és szépitészet köréből. Az „Egészségügyi” rovatot kiváló szakemberek kezelik. A kertészeti rovatot Kunszt János avatott tolla tölti be. Gazdag tartalma borítékunk mulattató talányokon kívül, ezer jó tanácsosall szolgál kedves olvasóinknak.

Lapunk divatrésze hoz pompás tolelteteket és új és izlésteljes kézimunkákat, a készítés módjait részletes leírásával, mely még a kevésbé szakavatottakat is azoknak utánzására képesíti, továbbá szakértők által írt kitűnő cikkekkel a tolelteté és kézimunka köréből.

Jövő évi előfizetőink valamennyien már Novemberben megkapják ingyen az igen díszes kiadásban tervezett, kalendáriummal ellátott Magyar Bazár Almanachot gazdagon illusztrálva; mely minden salonsztal díszül fog szolgálni.

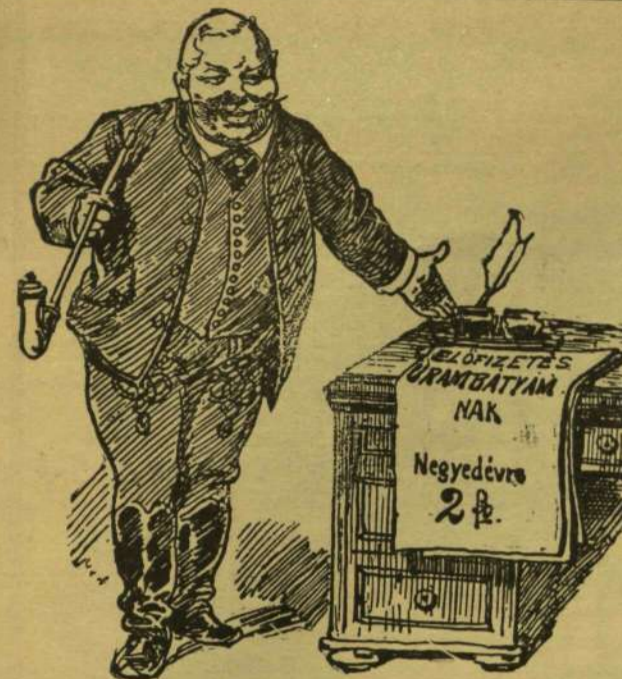
Kérjük tisztelt előfizetőinket, lenének szívesek előfizetésüket minél előbb beküldeni, hogy a lap azétküldésében rendtelenség ne történjék.

Előfizetési feltételek a Magyar Bazárra:

Évenként	8 frt,
Félévenként	4 frt,
Negyedévenként	2 frt.

Az előfizetési pénzek az alulírt kiadóhivatalnak legcélszerűbben postautalvánnyal küldhetők.

A. M. Bazár kiadóhivatala.
(Ferenciektere, Athenaeum-épület.)

Előfizetésre felhívás URAMBÁTYÁM VII. évfolyamára.

Az új negyed küszöbén felhívjuk a humornak minden kedvelőjét, hogy előfizetőink díszes sorába álljanak. Lapunk célja: tartózkodóan minden politikai és társadalmi pártoskodástól, humoros elbeszélésekkel és versekkel, adomákkal és szellemes ötletekkel mulattatni a közönséget. Képeinket továbbra is Jankó rajzolja az ifjabb művész nemzedék legkiválóbb tagjaitól támogatva.

Az előfizetés ára:

aprilistól június végeig	2 frt.
aprilistól szeptember végeig	4 frt.
aprilistól december végeig	6 frt.

Az előző évfolyamokból is áll még néhány teljes példány rendelkezésünkre, melyet új előfizetőink egyenkint 4 frtért megrendelhetnek.

Az Urambátyám kiadóhivatala.

Legjobb és Leghírnevesebb
Pipere Hőlgypor
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYÍTVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Különös figyelemre méltó!

A hírneves Dr. FORTI-féle Sebtapasz,

mely csillag, érlelő s fájdalomcsillapító hatása által biztos és gyökeres gyógyulást okoz a torokgyulladás, hörkés hasznosság (Croup, Angina), különféle sérülések, harapás, szúrás, égés vagy forrázás által támadt sebek, darázs- és méhészúrás, bujaszemes és egyéb konok fekélyeknek, zúzódnásoknál meglepően gyors fájdalomcsillapítással. Különösen hatásos ideg fájdalmak, gyengedések, manna kelések és mindennemű gyengedések, migrigénagatok és gyövelyes fekélyeknél, körömfelyes-, ujféreg-, körömmeleg-, fagyágotatok- és helyi csúszókkal alkalmazhatók gyermekeknek is. Tejekedés- és a női mellnek ez által támadt gyulladás- és magkeményedéseivel nem elégő ajánlható. Oly sebekre is, melyek a betegségeknél hosszabb fekvés által gyakran támadni szoktak, nincs határozottabb szer, miután e néha életveszélyes sebek gyógyulása s sebtapasz által biztosan és meglepő gyorsan következnek be.

Hőlgypor vagy mustarizs-borogatások után használva, Dr. Forti sebtapasza valószínűleg nyílt szer, éppen úgy piócák használatát után a vérzések rögtön megszüntetésére és hogy a hosszabb, gyakran vesélyes utóvérzés elkerültesse. Ezen sebtapasz toltatásnak is feltétlenül szükséges a lábát és eg. éb testrészek kibebéltése ellen. Ezen megbecsülhetetlen gyógyszer, a melynek felelőssége kétségtelenül a legbátrabb személyek bizonyítványai által már rég el van ismerve, igazolja előzetes hírnevét, rendkívül nagy időtől bajnokul is mindig csatlakoztatva kipróbált hatása által, minálfova a szenvedő emberiség javára méltán legjobban ajánlást érdemel.

Árak csomagonként használati utasítással együtt: kisebb 50 kr., közepes 75 kr., nagy 100 kr. az ár eléréskézésére vagy utóvaltellettel 10-20 krral több. Postán csak nagyobb csomagok küldetnek szét. Valódi minőségben kapható:

Főraktár: Budapestben: Török József dr. gyógyszerárban, Király-utca 12. és a legtöbb itteni fővárosi nemkülönbön külföldi, valamint Magyarországon nagyobb városaink gyógyszerárban. A készítő címe: Forti László, Budapest (Buda), I. Városház-utca 14. sz. alatti.

A hírneves Dr. Forti-féle sebtapasz különösen hazánkban, de a külföldön is felszabadítóan ismeretes. A legtöbb itteni fővárosban és vidéken is kapható. Ezen általán 15 évvel ezelőtt feltalált s tisztán tojás sárgájából készült szappan használatát azon különös előnnyel jár, hogy az arcbőrt felírísít, s azt természetes üdőségében megtartja. Minden más — hasonló elnevezés alatt forgalomban levő gyártmány — szappantálmányomnak gyöngye utánzata, melynek sárga színe festék által — mesterségesen uton lesz előállítva. Gyártmányom minden egyes darabja czémetet és aláírásokat visel.

Dr. Forti-féle sebtapasz
Főraktár Budapestben: Török József dr. gyógyszerárban, Király-utca 12. és a legtöbb itteni fővárosi nemkülönbön külföldi, valamint Magyarországon nagyobb városaink gyógyszerárban. A készítő címe: Forti László, Budapest (Buda), I. Városház-utca 14. sz. alatti.

PARIS GRANDS MAGASINS DU Printemps

NOUVEAUTÉS
Ingyen és Bérmentve

küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogust a nyári évadra. Megkeresések czimzendők:

JULES JALUZOT & Co
PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a Printemps oriai raktárán levő szövetek mintái, árat és fajt lehetőleg meghatározni kérünk. Expedíció Magyarországon részére portómentesen 25 franktól kezdve.

Vámmentes küldemények föltételei a Catalogusban. Továbbító-és vámkezelési házik: Salzburgban, Mozartplatz, 4.

Levelezés Magyar nyelven.

50 év óta sikerrel használtatik! Szepőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztálanságokat eltávolít biztosan az

Eszéki Spitzer Kenőcs

és az eszéki Salvator szappan

Valódi minőségben csak a

DIENES J. C.-féle gyógyszertárban Eszéken, felsőváros.

1 tégely Spitzer kenőcs	35 kr.
1 üveg mosdóvíz	40 kr.
1 darab Salvator szappan	50 kr.
1 doboz Lyoni rizspor 3 szinben	50 kr. és 1 frt.

Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kériatik a t. közönség csakis Dienes-féle eszéki kenőt és szappant kémi és elfogadni.

Főraktár Budapestben:
TÖRÖK JÓZSEF úrnál
Király-utca 12.

Óvás!

Tisztán tojás sárgájából készített
SZAPPAN
kapható kizárólagosan csak
LATZKOVITS A.
férfi-divatüzletében
Budapest, IV., Váci-utca 22.
(Nemzeti szálloda épület.)

Ezen általán 15 évvel ezelőtt feltalált s tisztán tojás sárgájából készült szappan használatát azon különös előnnyel jár, hogy az arcbőrt felírísít, s azt természetes üdőségében megtartja. Minden más — hasonló elnevezés alatt forgalomban levő gyártmány — szappantálmányomnak gyöngye utánzata, melynek sárga színe festék által — mesterségesen uton lesz előállítva. Gyártmányom minden egyes darabja czémetet és aláírásokat visel.

Csúsz, köszvény, tagszagotás, fejfájás, csipőfájdalom, hátfájdalom stb. ellen legjobban bedörzsölés a Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller.
Több mint 20 év óta a legtöbb családban ismeretes mint fájdalom-enyhítő szer és majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 kr. és 70 kr.-ért. Minthogy utánzások léteznek, ennélfova mindig határozottan „Horgony-Pain-Expeller” kérendő.

VÉGHLESI
VERA
FORRÁS
Hazánk legtisztább, legolcsóbb és legjobb színesű, égvényes savanyúvíze, Véghles-Szalattán, Zólyom, mindig friss töltésben kapható a budapesti főraktárban: **Erzsébet-körút 56. szám alatt**, továbbá fűszerüzletekben és vendéglőkben! Telefon összeköttetés. Számos raktár a vilákon.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Harmonikáról, mechanikai hangszerekről, zongoráról külön-külön képes árjegyzék kérendő. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Sterilizáló és Testvére
hangszer-áru
Budapest, Kerepesi út 36. sz.

Nincs többé köhögés!!
MELL- ÉS TUDÓBAJ ELLEN!
Dr. med. Fáykiss szepesi kártyai növénykivonat
Egy üveg ára (használati utasítással) 75 kr.
Csuokorok: 1 dobozát 35 kr. Tea: Egy csomag 20 kr. Tea 50 kr. kis 25 kr.
Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használták köhögés, rekedtség, katarrhus, hökhurat, náthálás (influenza), szűk-mellőség, tüdőgyulladás stb. ellen. Eredetben kapható Fáykiss József, nagy Krištof-hoz szimzett gyógyszerárban Budapestben, továbbá Török József gyógyszerárban, Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Az összes nyeresémet a biztosítottakra esik vissza.
Tisztán költségteljesen alapul. * Részvényesi ninesenek.
Biztosítéki alap 1891 január 1-én
367³/₄ millió forint.
The Mutual
newyorki életbiztosító társaság
(alapított 1843)
a világ legnagyobb pénzintézete és az életbiztosítás minden nemével foglalkozik.
Díjtáblázatokkal és bővebb felvilágosításokkal készségesen szolgál a Vezér-igazgatóság
(Magyarország és a szomszéd tartományok számára)
Budapest, Bécsi utca 5.

